

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCOVENEK

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

Kmetu pravične cene

V sedanji krizi je prišel svet do spoznanja, da je jedro krize iskati v prenizkih cenah kmetijskih pridelkov. Zato se vsa prizadevanja za izboljšanje položaja v gospodarstvu sploh začnejo pri kmetu, odn. pri cenah, ki jih dobi za svoje pridelke. Tudi pri nas smo skušali pomagati kmetu, toda vendar smo imeli pri tem nesrečno roko in se še do danes ne kažejo znaki izboljšanja, dočim se je drugod po svetovnem gospodarstvu marsikaj začelo obračati na bolje. To nam nalaga nujno dolžnost, da čim prej začnemo s konstruktivnimi ukrepi v pomoč našemu kmetu.

Dokler vztrajamo pri sedanji deflacijski politiki, se da v korist kmetu mnogo napraviti z znižanjem cen izdelkov, katere mora kmet kupovati. To so predvsem industrijski izdelki, ki so danes carinsko izredno visoko zaščiteni. Ta zaščita je sedaj pravzaprav višja, kot je bila. Kajti naše uvozne carine se računajo v zlatu, k čemur se prišteje še odgovarjajoče azio 1000%. Med tem so pa zunaj tudi cene industrijskih izdelkov padle — sicer ne toliko kot cene kmetijskih proizvodov sploh — in tako je sedanji odstotek carine v primeri z vrednostjo blaga, ker so se cene znižale, višji, kot je bil še pred nedavnim. Poleg tega so nekatere cene važnih proizvodov visoke, ker imamo kartele. Sicer smo pred nedavnim dobili uredbo o kartelih, ki sicer v prvem členu prepoveduje kartele, v naslednjih členih se pa pokaže, da velja ta prepoved samo za kartele, kateri niso dovoljeni po pristojnih oblasteh, in da lahko karteli še naprej delujejo, seveda pod nadzorstvom oblasti. Tudi ne smemo pozabiti pri nekaterih predmetih tudi visoke obremenitve po trošarinah n. pr. za sladkor, za katerega znaša samo trošarina okoli polovice prodajne cene. V državah z izrazito deflacijsko politiko so izvršili na cene industrijskih izdelkov že velik pritisk in polagoma se cene znižujejo.

V zadnjih 3 letih so se cene industrijskih izdelkov dobro držale in so celo narasle, nasprotno pa so cene kmetijskih pridelkov padle. V razvrednotenju valute kmet ni imel koristi in in se je razlika v cenah še povečala v njegovo škodo. To je dovolj jasen opomin, ki ga mora naša gospodarska politika vpoštevati.

Kakor na eni strani lahko znižamo cene industrijskih izdelkov, tako je na drugi strani potrebno, da tudi zvišamo cene, ki jih dobi kmet za svoje pridelke. Tu je več poti, ki jih že porabljajo v gospodarski politiki raznih držav. V Zedinjenih državah je v ta namen služil veliki valutni eksperiment predsednika Roosevelta, ki pa je imel namen dvigniti vse cene, ne samo cene kmetijskih proizvodov. V Nemčiji ubirajo drugo pot. Tu so določene minimalne cene za kmetijske pridelke, katerih se morajo držati tako trgovci kot konzumenti pri nakupu. Sicer so tudi v drugih državah poskušali s takšnimi ukrepi, kot n. pr. pri nas z minimalnimi cenami pšenice leta 1931, nadalje lani v Franciji, tudi pri pšenici, vendar je drugod uspeh izostal, ker je manjkalo organizacije, katero ima pa lahko na razpolago le totalitarna država diktatorskega kova, kot je ravno Nemčija. V tem oziru je dvomljivo celo, če bi uspela popolnoma tudi Italija. Tudi pri nas bi se dala ubrati ta pot, če bi bil za to zadosten aparat in resna volja.

Na drugi strani pa ni potreba poseči po takih sredstvih, ki so lahko preradikalna, ker se da tudi z drugimi primernimi ukrepi doseči mnogo. Pravično je treba urediti vprašanje posredovalniških zaslužkov.

Velevažno pa je vprašanje kmetijskega kredita. Danes mora kmet s svojimi pridelki takoj na trg, ker nujno potrebuje gotovino. So stvari, ki jih je treba takoj plačati in ni dovoljenja za odlog, tudi se ne da počakati, kakor je včasih celo z nakupom najvažnejših potrebščin. To žene kmeta, da prodaja po vsaki ceni in ob sedanjem položaju na trgu še bolj tlačijo cene. Tu bi pomagala dobra kreditna organizacija, da bi kmetu dala denar za njegove pridelke, da bi lahko počakal na ugodnejši čas za vnovčenje svojih pridelkov in jih dotlej kje vskladiščil. To so uvideli v celi vrsti držav in dajejo emisijske banke na razpolago v take namene: za lombardiranje žita, vina itd. velike zneske. Tako je mogoče porazdeliti ponudbo na daljšo dobo. Vprašanje je tudi del splošnega kreditnega vprašanja pri nas. Naš kredit je izginil in najbolj občuti pomanjkanje kredita naš kmet. Res je zaščiten pred upniki, toda nima nobene možnosti dobiti novega posojila za najnujnejše potrebe, za premostitev med plačilnimi roki svojih obveznosti in med plačilnimi roki za svoje proizvode. Šele sedaj uvidevamo, kaj vse smo izgubili v sedanjih razmerah na kreditnem trgu.

Ob sedanjih razmerah se tudi prodajne zadruge za kmetijske pridelke ne morejo razviti, saj jim manjka najpotrebnejših sredstev. V prodajnem združenju pa leži tudi dober del rešitve vprašanja kmetijske krize in sploh rešitve kmeta pred popolnim propadom. Našega združenstva ne smemo podpirati samo z izjavami, kako nam je pri srcu, ampak s podrobnim delom, še bolj pa s tako gospodarsko politiko, ki bo to praktično vpoštevata in pomagala kmetu na noge.

Poleg kreditnega vprašanja je važno vprašanje davkov. Mi smo kmetijska država in ker ni mogoče uvesti dovolj neposrednih davkov, je pri nas največji davčni donos od posrednih davkov. Ti davki so pa taki, da se dajo prevaliti v večini slučajev na konzumenta in kot taki tudi obremenjujejo kmeta kot konzumenta, zlasti v naših krajih, ki so bolj industrializirani in je tudi naše kmetijstvo usmerjeno v druge panoge, ne pa samo v poljedelstvo kakor v celi vrsti pokrajin naše države. Zato je treba tem bolj paziti, kako se porablja donos davkov; jasno je, da nobena kmetijska država ne zmore velikega aparata, ker je predrag, če so uradniki dobro plačani in dobri delavci. Če bomo ves naš državni aparat tako popravili, da bo v resnici ustrezal potrebam naše države, potem tudi ne bo treba velikih davčnih bremen.

Eden izredno važnih proizvodov, ki ga ima naš kmet, je les. Pri lesu smo navezani na izvoz, zato mora biti vsa naša skrb posvečena tej pa-

Jedro madjarske politike:

Kje imam še kakšnega prijatelja?

Strah pred odgovornostjo podi madjarskega ministrskega predsednika iz prestolice v prestolico

Zürich, 7. nov. b. «Neue Zürcher Zeitung» objavlja poročilo svojega dopisnika na Dunaju, v katerem obravnava zadnja potovanja madjarskega ministrskega predsednika po Evropi. Sprito vedno večje jasnosti, ki nastaja okrog marsejskega zločina, pravi časnika, in ki prikazuje odgovornost Madjarske v čedalje večji meri, se je madjarske vlade polastil velik strah, da ostane osamljena. Nikdo Madjarski ne bi hotel izkazovati prijateljstva, kadar bo dokazano, da je imela roke vmes pri krvavi žaloigri v Marseillu. Madjarska vlada se tega sveda in ker se boji posledice, ki so skrajnejše neizogibne za njo, se je hitro hotela prepričati, na koga še lahko v Evropi računa. General Gömbös je hitel najprej v Varšavo, zatem je telkal na Dunaj, sedaj je pribežal še v Rim. Če ga vsi ti njegovi prijatelji zapustijo, je skoraj neizbežno, da se bo moral staviti na razpolago Mali zvezi, ki bo od njega zahtevala obračuna za marsejsko žaloigro. Če bo našel v Varšavi, na Dunaju in v Rimu zaščitnike, bo lahko bolj osoren, če ga bodo zavrnili, bo moral biti ponižen. Madjarska politika je sedaj osredotočena v skrbi polnem vprašanju: Kje imam še kakšnega prijatelja?

Vse pri starem

Rim, 7. nov. b. Danes je madjarski ministrski predsednik tretjič obiskal šefa italijanske vlade Mussolinija v beneški palači. Sestanku pa je prisostvoval tudi državni podtajnik za zunanje zadeve Fulvio Suvich. O uspehu današnjega in večerajšnjega sestanka med Mussolinijem in Gömbösom ni bilo izdano uradno poročilo.

Mussolinijev list «Popolo d'Italia» jasno določa načela, na katerih se razvija madjarsko-italijansko sodelovanje, ki ga madjarski revizionizem ne more oslabiliti, temveč ravno nasprotno, «hko ga samo še okrepi. Doslej se ni pojavil v jasnem ozračju niti en oblaček, ki bi zatemnil prijateljstvo obeh plemenitih narodov. Vsa ugibanja, ki so na-

stala pred kratkim v zvezi z nekaterimi spremembami glede stališča Italije, so tendenciozna in napačna. Med Italijo in Madjarsko ni prav nobene razlike v njunih interesih in to dejstvo samo je že dovolj močan dokaz, da ostane italijansko-madjarsko prijateljstvo nerazdružljivo.

... a vendar ne

Dunaj, 7. nov. m. Dunajska «Morgenzeitung» poroča od svojega dopisnika iz Rima, da tamkajšnji krogi z največjim zanimanjem zasledujejo pogajanja med madjarskim ministrskim predsednikom Gömbösom ter med Mussolinijem in Suvichem. Dopisnik tega lista poroča, da je iz zanesljivega vira zvedel, da sedanja pogajanja med Mussolinijem in Gömbösom ne potekajo prav nič gladko in povoljno. Po njegovih informacijah je Gömbös odkrito izjavil Mussoliniju, da ni zadovoljen s postopanjem Italije in z njeno gospodarsko podporo, ki jo je Italija obljubila Madjarski ob priliki sklenitve rimskega protokola. Po določbah tega protokola bi se bil moral uvoz madjarskega blaga v Italijo znatno povečati do te jeseni. To se pa ni zgodilo. Povečal se je samo izvoz italijanskega blaga v Madjarsko, kar dokazujejo vse statistike zunanje trgovine. Nasprotno pa se je znatno povečal po sklenitvi rimskega protokola izvoz avstrijskega blaga v Italijo.

Predsednik madjarske vlade Gömbös je radi tega izjavil Mussoliniju, da ima vtis, da Italija podpira gospodarstvo Avstrije na škodo Madjarske. Zapretil je Mussoliniju, da bo Madjarska odpovedala rimski protokol, če Italija ne bo ukrenila vsega, kar je potrebno, da bi se znatno povečal uvoz madjarskega blaga v Italijo.

Zatem je prišlo med Mussolinijem in Gömbösom do ostrega prerekanja, ki je doseglo višek v trenutku, ko je Mussolini zapretil Gömbösu, da bo Italija prenehala podpirati madjarsko revizionistično politiko, čim bi Madjarska odpovedala

rimski protokol. Radi tega je sedaj položaj v Rimu zelo napet kljub optimističnemu pisanju italijanskih listov. Zdi se, da to pot ne bo prišlo tako gladko do sporazuma med Mussolinijem in Gömbösom.

Gömbös: „Ne zapusti nas“

Rim, 7. nov. c. Ko se je Gömbös dopoldne peljal v palačo Venecia na ponovni sestanek z Mussolinijem, je hitel poudariti časnika, ki so ga ustavili, da je izredno zadovoljen z razgovori, ki jih je imel z Mussolinijem. Izjavil je, da ni soglasnost me dMadjarsko in Italijo nikdar bila večja, nego je tokrat. Vendar pa o podrobnosti razgovorov ni hotel reči niti besedice.

Tako madjarski, kakor tudi italijanski diplomatski krogi zavijajo vsebino tokratnih razgovorov v popolno tajnost. Če je molk v diplomaciji naraven, potem je tajnost tista lastnost diplomatskih razgovorov, ki daje možnost najrazličnejšim komentarjem tokratnih rimsko-madjarskih pogajanj. Tako se kljub temu z gotovostjo računa, da hoče tokrat Gömbös za vsako ceno izsiliti od Italije zagotovila, ki jih danes madjarska politika bolj potrebuje, nego kdaj poprej. Tako je rimski dopisnik «Petit Parisien», ki je danes glasilo francoskega znanjega ministrstva, v stanju povedati, da je Gömbös vztrajal pri svoji prošnji, da naj Italija nikakor ne opusti svoje revizionistične politike. Gömbös smatra za nujno, da dobi zagotovilo v tej smeri, ker je Madjarski jasnost v te misli danes bolj potrebna, nego kdaj poprej. Predvsem je Gömbös prosil, da naj italijanska diplomacija odleži naprej zastopa stališče, da za Italijo revizionizem ni samo vprašanje diplomatske polemike, ampak vraščanje načelne važnosti, od katerega zavisi vprašanje evropskega miru in njegove organizacije.

Za zblizanje Avstrije in Nemčije

Von Papen na agitaciji

Čudni govori von Papena v Celovcu in v Gradcu

Celovec, 7. novembra.

TG. — Nemški poslanik na Dunaju baron von Papen, ki mu je bila dana izrecna naloga, da pripomore k spravi med Nemčijo in Avstrijo, se je pripeljal v Celovec, da uradno obišče nemško kolonijo, to se pravi nemške državljane, prebivajoče na Koroškem. Oblasti so ga sprejele z vsemi častmi, ki pripadajo inozemskim poslanikom. Ker je Koroška že od nekdaj bolj prevzeta od narodnosocialističnih stremeljenj in je tudi koroška domovinska fronta v precejšnji meri prepletena s pristaši starih vsenemških struj, je bilo opaziti, da je bilo med obćinstvom, ki je von Papena prišlo pozdravljat, več navdušenja, kot ga je nemški poslanik doživel po drugih krajih Avstrije.

Von Papen je imel v nemški koloniji daljši govor, v katerem je povdaril, da je bila poslednja Hindenburgova volja, da naj gre on v Avstrijo, kjer naj se z vsemi silami trudi, da uglaadi vse spore, ki so na žalost nastali med dvema nemškima državama, in da pripravi vse potrebno za lepo prijateljsko sodelovanje med Avstrijo in Nemčijo. Nemčija nima nikakih namenov, ki bi ogrozili avstrijsko neodvisnost in se noče vmešavati v notranje avstrijske razmere, prepuščajoč avstrijskemu ljudstvu, da si uredi svoje državno življenje kakor hoče. Njegova želja je le, da odstrani vse ovire, ki so se zadnja leta nakopičile med dvema čisto nemškima narodom, ki govorita isti jezik, imata isto kulturno bogastvo in sta iste krvi. Bratje se med seboj ne smejo sovražit. V sedanji Evropi se morajo zbrati v močno duhovno skupnost, da bodo dosegli, da pride nemško ljudstvo do tiste veljave, ki ji njena številna moč in njegova kulturna tvorbnost zasluži sredi narodov sveta. Po-

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo oblačno (oblačnost bo naraščala), vreme se bo ponovno poslabšalo v znatno večjem obsegu, temperatura pa bo močno padla.

nogi. Žal pa ta naša panoga, ki donaja vsej državi milijardne vsote, ne uživa vedno dovolj vpoštevjanja. Pri trgovinskih pogodbah bomo morali skrbeti za zadosten odjem našega lesa, kar bo popravilo naše cene in bo naš kmet lažje dihal, ker mu bo šel les v denar, tako pa leže velike zaloge in čakajo na kupca, pa čeprav po nizkih cenah. Podobno velja za našo živino. Tu je kot pri lesu naš najvažnejši odjemalec Italija in interesirani smo na dobrih kupčijskih zvezah s to državo. Vse dosedanje pogodbe z Italijo so to premalo vpoštevale in Italija se nam vedno bolj zapira, drugim našim konkurentom pa daje vedno večje ugodnosti.

Našli smo nekaj ukrepov, ki bi pomagali kmetu do višje cene za njegove pridelke in ustavili njegovo naraščajoče obubožanje. Brez rešitve tega vprašanja ni mogoče nobeno trajno izboljšanje našega gospodarstva kakor tudi ni mogoče izboljšanje brez ureditve vprašanja naših denarnih zavodov. To spoznanje mora prodrati v našo gospodarsko politiko, če si ne zapiramo oči pred dejstvi, ki so usodnega pomena za naše gospodarstvo.

slanik je pozval nemško kolonijo, naj deluje v tem smislu, naj bo pokorna zakonom države, v kateri je našla gostoljubje, in naj pomaga z vsemi močmi, da bo najjužnejša nemška pokrajina trden obrambni stolp nemstva in nemške kulture, a istočasno tudi njen daleč žareči svetilnik.

Nemška kolonija je bila za izvajanje nemškega poslanika hvaležna. Von Papen se je na to še

Kdo bo vladal Tiho morje?

20 trdnjav okrog Avstralije

Anglija gradi ogromno letalsko opirališče za 500 letal

London, 7. nov. TG. Angleška vlada je na predlog admiraltete sprejela sklep, da zgradi na otočjih Tihega morja in v okolici svojih avstralskih posestev 20 novih najmodernejših letališč za vojaška letala. V ta namen je sklenila nadalje, da bo takoj zgradila zračno vojsko, ki jo bo sestavljalo 50 letalskih eskadronov (okrog 500 letal) najmodernejših bombnih letal, ki jih bo namestila na imenovanih opirališčih v Tihem in Južnem morju. Letališča bodo tako obsežna, da bodo lahko sprejela 20 letal, nadalje bodo imela velika skladišča za ben-

cin in petrolej ter močnejše letalske garnizije. V poštev pridejo: otočja Fidai, Tonga, Norfolk, Solomon in Paupa. Državni podtajnik za vojno mornarico bo takoj odpotoval, da se sporazume z raznimi dominijonskimi vladami glede skupnega postopanja pri zgradbi teh pomorskih letalskih trdnjav, ki so potrebne za obrambo angleških posestev v Tihem morju. Bombna letala, ki bodo nosila posadko 6 moč ter bodo opremljena z velikimi strojinami, so že naročena pri angleških tvrdkah.

Gil Robles:

„Za to gre, da rešimo Španijo“

Madrid, 7. novembra. Seja poslanske zbornice je bila vprav dramatična. V trenutku, ko so se javili razni govorniki, ki so kritizirali vlado, je prišla vest, da so osrednje sindikalne in anarhistične organizacije proglasile v Saragoci splošno stavko. Ta vest je silno vplivala na nadaljni potek razprave. Prvotno so bili monarhisti, Baski in Katalonci že domenjeni, da glasujejo proti vladi; toda pod dojemom vesti o proglasitvi splošne stavke so takoj menjali svoje stališče. Tudi oni so glasovali za Lerrouxovo vlado. Za Lerrouxa je bilo oddanih 233 glasov, proti njemu nobeden. Socialisti in levi republikanci se ne udeležujejo več sej poslanske zbornice.

Gil Robles, vodja katoličanov, je med razpravo dvakrat nastopil. Pred glasovanjem o zaupnici vladi je dejal: «V tem zgodovinskem trenutku sprejemamo odgovornost sodelovanja z vlado, od katere nam deljvo nekatere programne točke, ker čutimo, da niso bili interesi stranke, ampak da gre za to, da rešimo Španijo.» — Gil Robles se je po izglasovanju zaupnice vnovič oglašil k besedi in oziro napadel vodstvo stavkujočih delavskih organizacij. Dejal je, da je to gotovo zadnja splošna stavka, ki jo bo Španijo še trpela.

Gil Robles: „Mi smo demokrati“

Madrid, 7. nov. TG. Gil Robles je danes sprejel dopisnika «Petit Parisien» in mu med ostalim rekel tudi sledeče: «Mi nismo stranka katoličanov, ampak stranka, ki temelji na katoliških načelih,

ki jih hoče oživitvoriti. Mi si ne želimo nobene moči v državi, ampak hočemo doseči le to, da bo država dobila močno vlado, ki se bo opirala na močno in stalno večino in ki bo lahko brezskrbno vladala v mejah republikanske ustave. Mi nočemo nobene diktature katerekoli oblike, najmanj pa vojaške, ker mi smo in ostanemo demokrati. Ljudje mislijo, da hočemo mi režim spremeniti, to je usodna napaka, kajti mi hočemo ustavni režim samo podpreti in utrditi.»

Stavka ni uspela

Madrid, 7. nov. c. Stavka, ki so jo snoči oklicali anarhistični in socialistični sindikati, ni uspela. V Madridu je bil danes ves promet normalen. Stavka se je poznala samo med stavbinimi delavci. Kljub temu, da je bila stavka oklicana zaradi tega, ker je vlada podpisala nekatere smrtno kazni, sta bili vendar danes izvršeni dve usmrtitvi. Kmalu nato je vladni predsednik Lerroux sprejel časnika in jim podal podrobno poročilo o stavkovnem gibanju. Izjavil jim je, da je stavka kolikor toliko uspela samo v Saragosi. Priznal je tudi, da je možno, da se stavka še razširi, vendar je danes položaj v Španiji že tak, da je stavka že vnaprej obsojena na popoln neuspeh.

Žid-marksist, vladar Rusije

Lenin - orodje židov

Brez židov bi morala boljševiška revolucija kratkoma propasti

Deset mož, ki so sestavljali »Politbiro« in »Vrhovno vojno poveljstvo«, je 28. oktobra 1917 zakazalo boljševiško revolucijo in jo je izpeljalo. Od teh mož je bil eden Rus, eden pol-žid, šest židov in dva ne-Rusa, in to na hrbtu slovenske Rusije s 130 milijoni Slovanov, med katerimi je živel samo pet milijonov židov. Bajka o »slovenski revoluciji«! Židovska revolucija je bila to, saj njo izpeljala židovska revolucija, ki je koristila tudi samo židom-marksistom, kakor je bil njen namen. Vse drugo o »proletariatu in kmetih« je strašna krvava bajka, v katero je žid znal zaviti krivoločnost, s katero se je maščeval za prejšnja zapostavljanja, in s katero si je osvojil oblast, da se še nadalje maščuje za prošla zanikanja.

Poeniki komunistične revolucije, povečini zopet židje, ki so hoteli posebno v slovenskih državah naslikati evropski režim kot sad slovenske tvornosti, da bi s tem pridobili zase navdušenje mladine, so se dodajali ektrno ogibali povedati resnico, ki pa je ni prikrival vodja sovjetske revolucije Lenin sam. Kajti Lenin je bil židov naklonjen in jim je bil za storjene zasluge hvaležen.

Pred revolucijo

Lenin je bil marksist in je našel v vseh marksiističnih gibanjih sveta povedo žide na vodilnih mestih. Saj je ustanovitelj marksizma Karl Marx sam žid, mednarodni brezdomec, ki nikjer ni pognal korenin, ki se pred nobeno vrednoto ni s spoštovanjem ustavil, ki je vrgel v svet tipično židovski evangelij razdejanja vsega obstoječega. Žid Karl Marx je dal Leninu svetovni nazor, s katerim je slednji hotel osrediti Rusijo in ves svet. Lenin je imel tudi veliko spoštovanje do židovske bistroumnosti, do njihove čarobne sposobnosti prilagoditve vsem razmeram in do njihove ščuvovitve nadarjenosti za posnemanje. Take je bil žid Zinovjev dolga leta živel v najbližji bližini Lenina ter delal s njim. Nikdo bolj kot Zinovjev ni znal megle in samotane misli Lenina spraviti v jasne oblike, ki so jih ljudske mase razumele. Lenin je bil kot gosta deževja voda, ki jo je Zinovjev s stoterimi sredstvi svojege uma znal napraviti pitno. Nikdo bolj kot Zinovjev ni znal najbolj neumne in notranje si nasprotujoče sklepe stranke prikazati javnosti kot samoposobi umevne resnice. Lenin je takih ljudi potreboval in so mu zaradi tega bili židje vedno bolj simpatični. Prav to pa je bilo tudi vzrok, da so židje dobivali tudi v boljševiški stranki vedno več vpliva pri vodstvu. Še danes obstoja lista spremeljavalec Leninovih, ki so leta 1917 iz Svica skozi Nemčijo in Švedsko potovali v Rusijo, da izvedejo revolucijo. Objavili je homo pri drugi priložnosti. Več kot polovica Leninovega spremstva sestoji iz samih židov. Zato so tudi židje vedno vplivali na oktoberstvo revolucijo, kar je Lenin sam radevolje in s ponosom priznal.

Dimanstein, komisar za židovske narodne zadeve, ki je v tem svojstvu bil v vsakdanjih zvezah z Leninom, piše v svojem uvodu k »Leninu in židovskemu vprašanju v Rusiji« na str. 16, »da je Lenin nešteto krat poudarjal pomen židov pri revoluciji v Rusiji in sploh pri svetovni revoluciji in kako neobhodno potrebno je, da židovski masam odgovorjajoče življenjske pogoje v državi«.

„Brez židov bi nikdar ne zmagali“

Isti Dimanstein piše na drugem mestu, da ga je nekdo Lenin celo opozoril na to, kako se boji, da ne bi bodoči zgodovinarji ruske revolucije pozabili nekaterih dejstev, ki so bila za oktoberstvo revolucijo ogromnega pomena. Med nje spada, recimo, dejstvo, da se je morala zaradi vojne vsa industrija preseliti s Baltika v notranjost Rusije in da se je mnogo ljudstva iz obmejnih gubernij moralo preseliti tudi v notranjost, ker so s tem prišli ravno najbolj delovni in najbolj razgibani židje v notranjost države. Vojna je izkazala veliko uslugo revoluciji tudi s tem, ker je omogočila, da so mogli židovski izobraženci v velikem številu zasedati mesta po vseh večjih središčih Rusije... Kajti, tako nadaljuje v knjigi Dimanstein, ti židje so bili tisti, ki so nam na ljubo in nam v korist zlomili splošno sabotiranje v državni upravi, ki je bila najhujša nevarnost za zmago revolucije. Ker smo razpolagali s temi židovskimi priselenci, smo lahko sabotiranje uničili, uradništvo, ki se revolucionarni upravi ni pokorilo, odstranili, saj smo imeli vsaj na silo zadosti židov, da smo jih na ta mesta postavili. Židje so nas iz težavnega položaja rešili. Da smo mogli vzeti državno upravo v svoje roke in jo spremeniti, je zasluga te židovske rezerve branja in pisanja zmagovalnega židovskega razumnštva in polrazumnštva, ki so postali naši novi uradniki revolucionarne države.

Kot volkovi so se židje, edini izobraženci, vrgli v revolucijo

Ah ni prav v tej izjavi Lenina samega skrita najvažnejša razlaga uspeha boljševiške revolucije? Če bi caristična vlada med vojno ne bila sama spravila židov v notranjost Rusije, bi boljševiki ne bili v stanju, dobiti državno oblast v svoje roke. Tako pa so bili ti židovski izobraženci in polizobraženci že na ltu mesta in so se kot deroča reka vrgli na izpraznjena mesta v državni upravi, kjer so odsej postali predstavniki boljševiške moči. Židovski razumnštvo je bilo tudi edino v Rusiji, ki je pričezalo k boljševikom, slovenska ruska inteligenca tega ni storila. Kot volkovi so se vrgli na ponuje na mesta, da bi ja ne zamudili niti ure, da bi ne zamudili enega samega mesta, ki jim je ostalo na razpolago. Revolucionarna substitucija plemena, ki je bilo v Rusiji tuje in je zato bilo srečno, ko je dobilo priliko, da je moglo izpodrinuti domačina, ki je imel vsaj še nekoliko spoštovanja do starih slovenskih tradicij. Usoda Rusije je torej po oktoberski revoluciji 1917 bila odvisna edino le od tega, da so se v Moskvi, v Petrogradu, v Kazanu, v Kijevu, v Orenburgu, v Odesi, nahajale armade židovskih izobražencev, ki so znali pisati in brati in ki jih je boljševiška revolucija takoj uporabila, da je mogla vsaj za silo obvladati državno upravo.

Kje ostane torej tista pravilica revolucionarnih marksističnih gesel, ki so baje kot ogenj vžigala po vsej Rusiji in prepričevala milijone kmetov in delavcev, da so s petjem in v solzah veselja pozdravljali novi režim? Ko bi vrhovni revolucionarni odbor, po svojem sestavu židovski, ne bil imel na razpolago teh židovskih marksističnih protitank, brez časti in brez čednosti, ki so zasedli mesta, s katerimi so bili s silo odstranjeni pravi slovenski Rusi, bi bil boljševizem v prvih tednih obstoja utopil v neznanem kaosu, uničen in poteptan od slovenskega uradništva, ki se ni hotelo pokoriti povečini pešice židov, ki so se utaborili v Moskvi in Petrogradu.

Leninovo priznanje je torej neizmerne važnosti

za pravilno presojanje oktoberste revolucije. Takrat so židje, ki jih je bilo številčno premalo, da bi mogli zasedati vsa mesta, dobili v svoje roke že ne vsa, pa najvažnejša, poveljniška mesta. Tako najdemo pri podoželskih sovjetih, ki so pri izvedbi državne politike brez pomena, le malo židov. Tudi na podrejenih uradniških mestih jih ni. Pač pa sedijo povsodi na vseh središčih in križiščih državne oblasti, odkoder poveljujejo vodijo usodo države in naroda.

Žid zasede vsa poveljujoča mesta

S strojnici se sovražniki lahko spravi na kolena in tudi na tla, toda s strojnici ni mogoče države upravljati, niti, in to manj, ustanoviti nov državni in družabni red. Strojnici se imeli boljševiki sami, svoje edine izobražene pomočnike pri organizaciji države pa so dobili med židi, ki so se vrinili takoj na poveljujoča mesta državnega aparata, saj so bili odlični v sovjetih, kjer so sedeli delavci, kmetje in pomorščaki, ki so s veliko silo komaj narisali tri križe namesto podpisa. V kratkem času so židje spodrinili vse domače slovensko-ruske uradništvo s vseh mest, ki so bila količkaj važna za obvladanje državne uprave.

Nadmoč židov v boljševiški državni upravi je postala tako velika, da so se židje sami iz previdnostnih varovov usitili. Saj se je začel po vsej Rusiji čutiti silen val protizidovskega srda, ki ga je protirevolucija pridno izkoriščala. Trocki pripoveduje v svojem lastnem življenjskem pismu na strani 326, da ni hotel sprejeti komisarjate za notranje zadeve, češ, »ne dajate sovražnikom v roke orožja, jaz sem žid«, nakar se je Lenin razsrdil in se obregnil, rekoč: »Ne govorite o takih malenkostih, ko vendar pripravljamo svetovno revolucijo!« Tudi o Gorkiju pravi Dimanstein, da je napisal tako poveljevalen letak na žide, da so židje sami prišli prositi Lenina, naj ga preprovo, v strahu pred pogromi, ki bi bili neizbežni, če bi protirevolucija zmagala. Lenin pa je njihovo prošnjo odklonil, češ, »da je treba židom dati priznanje, ki jim gre. Le tako si moramo razlagati dejstvo, da nekateri vodilni boljševiki Lenina niso marali, ker jih je preveč hvalil, ker je njihovo vlogo pri revoluciji preveč podčrpal in jih na ta način v Rusiji sami in pred vsem ostalim svetom preveč kompromitiral kot odgovorne za vse, kar se je v Rusiji dogodilo. Kaj pa bodo rekli kapitalistični židje na zapadu in v Ameriki, če to zvedo!«

Lenin in žid Trocki

Čudno je bilo takoj spočetka razmerje med Leninom in med židom Trockijem. Židje so Trockega potiskali vedno v osredje in Lenin je moral z njim vedno računati, ker je Trocki imel za seboj ameriško židovstvo in bržkone tudi njihov denar. Do revolucije Trocki ni pripadal ne boljševikom, ne menševikom. Hodil je vedno svoja pota in Lenin pravi sam o njem, »da Trocki ni nikdar in v nobenem resnem marksističnem vprašanju imel kakšnega določnega mnenja. Vedno se je med sprajami nasprotujočih se mnenj izmuznil in stekel od ene strani na drugo. Šele, ko se je žid Trocki vrnil iz Amerike, se je Lenin z njim zvezel in je Trocki takoj prišel na najveljavnejša mesta v boljševiškem strankinem vodstvu. V avgustu 1917 je ozvolovil v strankino vodstvo, vetopil takoj nato v ZK (ožji odbor), v »Politbiro« in v vojni revolucionarni odbor in se nahaja med desetimi možmi, ki so pripravili in izvedli boljševiški udar.

Proti židu - proti revoluciji

Višek je dosegel židovski vpliv v boljševiški revolucionarni vladi, ko je Lenin napovedal odprto vojno protizidovskemu pokretu in ga označil kot največjega sovražnika revolucije, ki ga je treba z vsemi silami zatreti, kot orožje kapitalistov in vere, s katerim hočejo uničiti pridobitve revolucije »kmetov in delavcev«. V ta namen je Lenin ustanovil že v februarju 1918 pri osrednjem vse-ruskem izvršilnem odboru poseben oddelek z nalogo, da pobija protizidovske pokrete. Lenin sam je svojočno sestavil dekret, ki se glasi:

»Sovnarkom (Sovjet Narodnih Komisarjev) zapoveduje vsem sovjetom, da naj s učinkovitimi sredstvi iztrebijo protizidovsko gibanje. Pogromisti in vsi, ki vršijo propagando za protizidovske pogrome, naj se postavijo izven zakona. — Ta dekret nosi datum 27. julija 1918 in je najhujši dokaz za vpliv, ki so ga židje v boljševiški državi dosegli.

Žid ustanovitelj, agitator in organizator komunistične stranke

Cisto naravno je, da so se židje, ki so s svojim izobraženostvom zasedli poveljujoča mesta v boljševiški stranki in v boljševiškem državnem vodstvu, začeli vedno bolj vsipati tudi v komunistično stranko, o kateri so zaslužili, da bo pri vodstvu države začela vršiti polagoma odlično vlogo. Žid Larin piše v svoji knjigi »Židje in antisemitizem v sovjetski Rusiji« (1929 v Moskvi), da so »židje v podoželu bili predstava boljševikov pri ustanavljanju komunističnih odsekov in da so cele pokrajine pod vodstvom židov in pod njihovim pritiskom prešle v tabor komunistične stranke. Vse, kar je znalo čitati in pisati, je našlo zaposlitve v sovjetskih uradih, vsi židovski mali trgovci in trgovci s starinami so prišli v državne trgovinske ustanove, vsi mali židovski denarni verizniki so zasedli boljševiške denarne ustanove. Zopet drugi so vstopili kot prvi v rdečo armado in so tako dobili v svoje roke poveljniška mesta in, kar je zelo važno, velik del podoželske policije. Če je le količkaj mogel, je žid postal komisar v podoželskih mestih in trgih, zbral okrog sebe svoje židovske sorodstvo, pritegnil tamošnje židovstvo, židovske znanke, prijatelje, prijatelje prijateljev in začel »delovati« s tem židovskim stabom. Larin priznava, da je v zgodovini boljševiške revolucije vedno več židov na vodilnih mestih, čim bolj se bližamo nazaj letu 1918. »Nedavno sem dobil v roke fotografijo petrograjskega sovjeta,« pravi Larin na strani 102 svoje navedene knjige, »pa sem opazil, da je večina gospodov, ki sede okrog mize, židovskega pokolenja!«

„Jevsekcija“ - konec revolucije

Največ židov je prišlo iz Bele Rusije, ker je bila Ukrajina zaradi tamošnje revolucije od Rusije dolgo časa odrezana. Kaj bi se bilo šele zgodilo, to vprašanje je zanimivo, če bi se bila tudi Ukrajina udeležila prve boljševiške revolucije, kjer prebiva več kot polovica vsega židovstva Rusije, ko je že sorazmerno malo število židov iz Bele Rusije zamoglo tako popolnoma požiditi vso boljševiško državno upravo!

Toda vse židov vendar ni bilo mogoče potakniti v boljševiško državno upravo. Kam ž njimi?

Položaj v Franciji zelo resen

Tihi dvoboj Herriot - Doumergue

Odločitev bo padla danes najbrže na podlagi kompromisa

Pariz, 7. novembra. c. Zbeganost, ki se je večeraj polastila parlamenta v zvezi z reformo ustave, se je nato ponoči prenesla na pariške ulice. Na mnogih križiščih so se začele demonstracije za Doumergue oziroma proti njemu. Zanimanje občinstva je toliko in pritirano do takega viška, da se po vsem Parizu sliši ni govorilo o drugem kot samo o tem, ali bo Doumergue uspel ali ne. Pariški meščani so celo v zabavišča odnesli s seboj svoje skrbi za blagor in srečo republike in tako je po mnogih prostorih prišlo do čezmernega razbijanja steklenic in kozarcev. Po neštetihih kino dvoranah je prišlo do dramatičnih prizorov tele vsebine: ko so navdušeni pristasi zgrezili svojega ljubljence na platno, ki je bil večeraj posebno aktualen, so začeli burno ploskati in vzklikati republikanski ideologiji in zvestobi. Ker pa nihče ni pri vseh ljudeh enako priljubljen, so se neprijatelji ljubljence dneva začeli oglašati s protestnimi vzkliki in mnogo kinematografov se je izpremenilo kmalu na neprijetno prerivanje in ponekod celo v pretep, tako da je neketo kinolastnikov končno zaprlo svoje dvorane. Kako daleč je že razpaljena strast pristajev, se vidi najbolj iz tega, da je do pretepanja in zmerjanja prišlo celo v saloni častiljive »Comédie Française«, to je v poslopju, kjer je umerjenost pravilo in večerna svilen toaletni dolžnost.

Parlamentarci in senatorji pa so vso noč zborovali silno marljivo. Veliko senzacijo je vzbudila vest, da je predsednik republike Lebrun v noči nedanoma poklical k sebi predsednika zbornice Bouissona in predsednika senata Jeanneneya. Govorilo se je, da se predsednik republike ne strinja z radikalizmom Doumerguea in da hoče na vsak način preprečiti, da bi se prelomilo premirje strank tako, da bi se zato zopet zamogli ponoviti primeri v februarjem obsegu. Zato so današnji jutranji časopisi prinesli vesti, da bo Doumergue demisioniral še tekom današnjega dneva in to na željo Lebruna, ki ne mara preveč razjariti radikalov. Predsednik republike bi namreč pustil past Doumerguea kot človeka, ki se je v vprašanje spremembe ustave preveč zagrizel in s tem prekorajčil delokrog svoje vlade, ki je bil točno omejen z osnovno idejo, da mora biti predvsem to vlada strankarskega premirja. Ta poteza bi bila zelo običajna, ker se s tem nikakor ne bi pokopala ideja spremembe ustave, dočim bi se umaknila osebnost, ki je iz vprašanja parlamentarne procedure napravila vprašanje načelne politične važnosti.

Izgleda, da je to Doumergueovo slabo stran prvi opazil Herriot. Zato je na snočni seji od svojega poslanskega kluba izsilil, da se je radikalni klub ponovno v zelo zmerni in svečani obliki izjavil za nadaljevanje vlade, ki bi se izvajala politično strankarskega premirja. S tem je Herriot faktično mnogo pridobil celo na desnici in uspeh se je prav kmalu pokazal. Danes dopoldne je namreč obiskal Doumerguea ugledni desničarski poslanec de Lasteyrie z večjo skupino poslancev, ki je Dou-

merguea prosila, da naj ne tira politične napetosti do viška. De Lasteyrie, ki je velik finančni strokovnjak, je šel celo tako daleč, da je Doumergueu svetoval, da naj umakne svoj predlog glede tromesečnih dvanajstin in se naj zadovolji z dvanajstimi nami samo za mesec januar. S tem bi odpadla upravičena sumnja, da hoče Doumergue tromesečne dvanajstine zato, da bi razpustil parlament in sprejel novi proračun z novim parlamentom.

Herriot mnogo govori

Tako je ves današnji dan potekel v tihih dvoboju med Herriotom in Doumergueom. Dočim je danes ves dan Doumergue neprestano sprejemal svoje prijatelje, poslance in senatorje na Quai d'Orsay, se je Herriot utaboril v nekem vodilnem hotelu in sprejel ogromno poslancev in senatorjev. Poleg pa so Herriotovi prijatelji dali vedeti, da je Herriot še zelo mnogo govoril telefonsko in dajal na vse strani direktive in navodila. Radikali podarjajo, da je Herriotu popolnoma uspelo ustvariti pri vseh popolno republikansko disciplino in samozavest. Opoldne je Herriot sprejel celo časnikarje in jim izjavil, da je danes strankarsko premirje bolj potrebno nego kdaj prej. Svečano je izjavil, da čuti, da ima zelo velike obveznosti napram predsedniku vlade, ki ne sloni samo na zakonih politične omike, ampak tudi na temeljih starega prijateljstva in medsebojnega zaupanja. Ko so časnikarji odhiti z besedilom te izjave na Quai d'Orsay in jo prebrali predsedniku Doumergueu, ki je ob 12.55 končal svoje razgovore, ni hotel Doumergue nato nič odgovoriti.

Popoldne ob 15 se je sestel finančni odbor pod predsedstvom radikala Malvyja. Odbor bi moral razpravljati o dvanajstinih, ki jih je predložil Doumergue. Vendar pa je topot finančni odbor sklenil, da predlog o dvanajstinih vrne Doumergueu, da ga spopolni. Finančni odbor bo o dvanajstinih razpravljati šele v zadnjem trenutku pred sešankom parlamenta, to je jutri popoldne ob 14. Torej časa dovolj za tiste, ki hočejo na vsak način rešiti vprašanje spremembe ustave s kompromisom, ki naj zadovolji radikale in Doumerguea.

Socialisti

Pariz, 7. novembra. c. Socialisti so imeli danes dopoldne sestanek, na katerem se je 7/10 njihovih poslancev izjavilo za vlado kartela pod predsedstvom Daladiera ali Herriota. Vlada bi se nazivala vlada republikanske obrambe. Krožijo pa že tudi liste nove vlade, ki bi zamenjala Doumergueovo, a bi kljub temu ostala vlada strankarskega premirja. Na čelu vlade bi bil sedanji zunanji minister Pierre Laval. Značilno je, da se je danes popoldne za to vlado izjavila najmočnejša desničarska skupina Alliance Democratique, ki jo vodi sedanji finančni minister g. Flaudin. Seveda pa so to še samo kombinacije.

Volitve v Ameriki

Zmaga demokracije Proti Rooseveltu ni mogoč noben boj -

London, 7. nov. Po poročilih iz Amerike so se volitve zaključile z veliko zmago demokratov. Ta vest ni presenetila političnih krogov, ker so republikanci sami v zadnjem trenutku obupali. Zavedali so se, da je njihov boj proti demokratom, ki jih je vodila popularna osebnost predsednika republike Roosevelta, brezuspešen.

Angleški volivci so vnovič izvolili poslansko zbornico, v kateri sedi 435 poslancev. Doslej so bili poslanski mandati razdeljeni takole: 313 je bilo demokratov, 113 republikancev, 5 laburistov, 4 sedeži so bili prazni. Poleg tega je bilo treba zdaj izvoliti tretjino senata, to je 32 senatorjev; senat namreč šteje 96 senatorjev. V njem je bilo dozdaj 60 demokrov, 35 republikancev in 1 laburist. Medtem ko traja poslovna doba poslanske zbornice samo 2 leti, ostane mandat senatorjev v veljavi 6 let. Toda Američani so izvolili še 33 novih državnih guvernerjev, ki so izmed 48 izgubili mandat.

V začetku so se republikanci zagnali v volivni boj z veliko odločnostjo. Proti koncu pa je njihova borbenost stalno pojemala. Kmalu so uvideli, da je boj zanje v glavnem izgubljen. Značilno je, da se niso upali odkriti v boj niti proti Rooseveltovi gospodarski politiki. Demokrati so poskrbeli, da so v zadnjem času svojim radikalnim gospodarskim in socialnim reformam vzeli vso ostrino. Znan je na primer, da je gospodarski diktator general Johnson moral odstopiti. Roosevelt je gledal, da izbiye republikancem iz rok vsako orožje. — Roosevelt in njegova vlada sta dala pomirjevalne izjave, češ, da ne bosta izvedla radikalnih ukrepov proti individualističnemu gospodarstvu.

Volivni boj je povsem tem izgubil na svoji ostrini. Celotno med republikanci so se našli politični voditelji, ki so šli v boj za svojo republikansko stranko pod geslom »Rooseveltovih republikancev«. Republikanci so prišli zopet do spoznanja, kako hudo je za stranko, ki nima popularnega voditelja. Proti Rooseveltu, pod čigar okriljem so šli v boj demokrati, niso mogli postaviti enako močne osebnosti.

Te volitve so po svoji važnosti ne morejo meriti s prejšnjimi volitvami, ki so bile novembra 1932. Tedaj ni šlo samo za poslanske mandate, ampak Američani so volili tudi predsednika republike. Kakor znano, je bil tedaj izvoljen Roosevelt. Ker ima predsednik republike, ki je obenem predsednik vlade, v svojih rokah mnoge več oblasti, kakor v drugih republikah, so vprav predsedniške volitve odločilnega pomena za državno politiko. Pri volitvah 1. 1932 se je bil dejansko boj za pro-

hibicijo ali proti njej, kar mu je dalo nenavadno ostrino. Vprašanje prohibicije je bilo posledje definitivno rešeno in danes ne razvema več ameriških volivcev.

Kljub vsemu temu so sedanje volitve značilne, kolikor so v glavnem potrdile drzno gospodarsko politiko popularnega Roosevelta. Demokrati izvajajo politiko NRA še dve leti. Ameriška javnost je v tem času lahko že sodila o njej. Nikakega dvoma ni, da Rooseveltova velikopoteznost Američanom imponira.

Washington, 7. nov. AA. Iz zadnjih podatkov sledi, da so republikanci doživeli svoj najhujši volivni poraz, kar jih pominja v svoji politični poklosti. Po teh podatkih imajo demokrati v poslanski zbornici 221 mandatov, republikanci 62, poljski delavci 1 poslanca, izvenstrankarski poslanci pa so trije. Končni izidi še niso znani za 48 mandatov. V senatu imajo demokrati dozdaj 19 novoizvoljenih senatorjev, republikanci 3 in poljski delavci enega.

Drobne vesti

Belgrad, 7. nov. m. Za višjega veterinarskega pristava v kovačičkem okraju je napredoval iz VII. v VI. skupino Vekoslav Stibler. — Po službeni potrebi je premeščen prometnik IX. skupine Rudolf Voničina s postaje Sečan v subotičkem železniškem ravnateljstvu na postajo Ponikva v ljubljanskem železniškem ravnateljstvu.

Berlin, 7. nov. b. Poštno letalo, ki vzdržuje zvezo Königsberg-Berlin, se je prejšnjo noč razbilo v trenutku, ko je hotelo pri Langenbergu zasilno pretutiti. Vzrok same nesreče ni znan. Pri pristajanju je nastala eksplozija. Pilot in štirje namočenci nemške »Lufthanse« so zgubili življenje.

Verdun, 7. nov. TG. Tukajšnja policija je danes aretirala nekega Josipa Vidoviča, ki je natakral v nekem tukajšnjem hotelu, ker je na javnem zborovanju žaljivo govoril o marsejski žaloigri. Aretacija je vzbudila veliko senzacijo, ker pričakujejo, da je s tem dana amer za nova odkritja o mreži teroristov, ki so pripravljali atentat na jugoslovenskega kralja.

Saarbrücken, 7. nov. c. Danes je predsednik posarske vlade Knox, ki v imenu Zveze narodov vlada v Posarju in vodi priprave za plebiscit, nedanoma odpotoval v Rim. Odpotoval je na željo sveta rotlice, ki kot odesk tajništva Zveze narodov trenutno zaseda v Rimu pod predsedstvom italijanske delegata Italije pri Zvezi narodov, barona Aloisija.

gando so izvedle »Jevsekcije« in druge propagandne ustanove, o katerih homo še spregovorili, ki pa so bile v svojem osebnem sestavu tudi vsaj do polovice židovske.

Kot zaključek ponovimo, da so bili židje prvi revolucionarni marksisti v Rusiji, da so bili židje vodilni možje v boljševiški stranki, da je ustanovitelj boljševizma Lenin sam računal na pomoč židovstva, da so židje v »Politbiroju« in v vrhovnem vojnem revolucionarnem odboru boljševiške revolucije sklenili in izpeljali, da so židje rešili boljševiško revolucijo pred polomom, ko so boljševiški državni dani uradništvo, njeno vojsko in njeno policijo, da so židje pomagali komunistični stranki do raznaha. Kje je torej tista »proletarska vseodrežujoča slovenska revolucija« spričo tega židovskega punta, ki je porinil v suženjstvo 130 milijonov slovenskih Rusov?

Monumentum aere perennius

Kadar postavljamo spomenike zaslužnim rajnikom, nas preveva misel: 1. izraziti hvaležnost za obilna in zaslužna življenjska dela pokojnega; 2. poudariti njegovo duhovno odličnost; 3. sedanjem in bodočim rodovom podati viden simbol ter lep zgled.

Spomenik bodi zlasti odsev za človeštvo, posebno za naš narod najbolj pomembnega, človeško najglobljega, srcu najbližjega prizadevanja v življenju pokojnika.

Ali je življenjsko delo blagopokojnega kralja-viteza kje večje, bolj človeško, kakor so njegova vztrajna prizadevanja za trajen mir, narodno in mednarodno soglasje, nemoteno splošno blagostanje? V službi te ideje je blagopokojnika dohitela tragična smrt...

Spomenik pokojnemu viteškemu kralju naj torej zlasti izraža to prisrčno, najbolj človeško in zaslužno prizadevanje. Saj je blagopokojni s tem pokazal, da je naša glavna naloga utrditi mir kot osnovo za vse ostalo dobro delovanje: socialno ravnopravnost, zlasti pomoč najbolj bednim med nami, razmah in procvit na vseh poljih umskega in srčnega udejstvovanja.

Najlepše poudarimo svojo hvaležnost ter izrazimo označene simbole s spomenikom: zgradbo doma, ki naj brez razlike stanu zbira in neguje gotovo najbolj bedne med nami, za katere že leta zaman kličemo po izdatni pomoči,

za naše tisočere jetične, ki sami nimajo sredstev ali možnosti za zdravljenje. Ogromna večina naših za jetiko bolnih je v takšnem težkem položaju. Boda, družabne krivice so vir te kužne bolezni. Naj bi v domu za tuberkulozne kot najlepšem, najbolj simboličnem, trajnem in koristnem spomeniku ti naši, od jetike napadeni rojaki uživali v malem ono, za kar se je blagopokojni toliko in veliko trudil: mir, zavest pravičnosti, dobrote, ljubezni.

Veliko jih je med nami, ki jih napade kužna jetika. Samo smrtnih primerov je v naši ožji domovini letno dva tisoč in pol, a število bolnih in ogroženih gre v desetisoče.

Kdor je doživljal žalostno litko za postelje v tesnih prostorih naših bolnišnic, ta najbolje vé za težke okoliščine, v katerih se bora za ljubo zdravje oboleli za jetiko.

Ali je vobče potrebno opisovati stvari, o katerih je naša javnost že toliko čula?

Od katerekoli strani motrimo ta problem, povsod si moramo priznati: Ni je bolj pereče zadeve, ni bolj potrebne, bolj upravičene ustanove, kakor je Dom (bolnišnica) za bolne na pljučih v Ljubljani.

Ni lepšega, ni bolj koristnega, bolj simboličnega, bolj trajnega spomenika kralju-vitezu, kakor je zgradba takšne ustanove.

Dr. Fr. Debevec.

Izseljenci se spominjajo pok. kralja Aleksandra

Jugoslavani prihajajo k žalni službi božji.

Heerlerheide, 4. novembra.

Resnično in pravo spoštovanje ter ljubezen do domovine so naši jugoslovanski izseljenci iz Holandije že ponovno pokazali, zlasti še z vsakoletnimi izlety v Jugoslavijo ter s krasno uspelo razstavo izseljenškega življenja na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani. Le nekaj tednov po letošnji vrnitvi izletnikov iz domovine je izseljenec pretresla vest o tragični smrti jugoslovanskega kralja.

Spominu velikega vladarja smo se hoteli oddolžiti. Ze pri sestankih posameznih društev sv. Barbare so se vršile žalne komemoracije. Na dan pogreba je bila služba božja v Nieuwenhagenu, ki se je udeležilo veliko število naših rojakov iz tamkajšnje okolice.

Dan 1. novembra je pa bil veličasten žalni spomin na pokojnega kralja ki se ga je udeležila vsa naša emigracija v Holandiji. Ob 11 je napolnila veliko cerkev v Nieuw Einde velika množica Jugoslovancev. Vsa društva sv. Barbare so prišla s svojimi z žalnimi trakovi ovitimi zastavami. Slovenski duhovnik g. Drago Oberžan je opravil sveto mašo s prvim in drugim nagovorom, ki je privabil solze v oči. Po sv. maši so bile molitve za pokojnega kralja: prvič v Holandiji se je odpel slovenski »Usmili se me, Bog«, ki mu je sledila vedno lepa »Blagor mu, ki se spočije«. Vidna ganjenost je prevzela vse navzoče.

Cerkvenemu opravilu je sledila komemoracija v društveni dvorani. Pred sliko kralja Aleksandra je visel lep venec, lučka je brlela, ves oder je bil zavrt v težko črtno, izpod katere se je vila državna trobojnica. Pevski zbor iz Heerlerheide, ki je že

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega telodca in črvesja

Fran Erjavec:

Pismo s Kosovega polja

(Konec.)

Slično je s »Seredžem«. Ta ima dvojni značaj: verski in družabni. Muslimanke verujejo, da bi ne imele po smrti na drugem svetu miru, če bi se pred moškimi (razen seveda pred najbližjimi sorodniki) ne pokrivala in sicer tako, da ni videti nikjer nobene kože. Ne gre torej le za obraz, temveč tudi za noge in za roke. Razen tega je za muslimanka tako popolnoma podrejena svojemu možu, očetu, poglavarju, zadrugu, bratu itd., da je drugi možki niti videti ne sme. Mož je popolen in neomejen gospodar žene, prav tako kakor domačih živali. Ne gre pa samo za podrejenost žene moškemu, temveč je pri muslimanah tudi nekaka starostna »hierarhija« uvedena in ukoreninjena do skrajnosti. Mlajši je popolnoma podrejen starejšemu in mlajši brat n. pr. starejšega ne more niti tikati, da, niti ga ne more nazivati po imenu, temveč ga kliče kvečjemu z »bato«, navadno pa celo z ago ali efendi, dočim starejši mlajšega seveda tiče in kliče po imenu. Podrejenost ženske moškemu, če je tudi mlajša, je pa naravnost suženjska ter ženškam že tako v krvi, da o njej niti ne razmišljajo ne, ker jim je sama po sebi umevna.

Kakor hitro se začne torej muslimanka bližati dvanajstemu letu, zahteva sama »Seredž«, da postane s tem »bula«, t. j. pokrita in popolna ženska. Pokrita ostane potem prav do groba in le redke, bolj lahkožive se odkrijejo kvečjemu v zaprti družbi in v krogu najbližjih znancev, a še tu le tajno, da bi je drugi ne zaničevali, sicer pa v moški družbi nikoli. razen seveda doma pred člani svoje za-

med mašo lepo prepeval, je tudi tu odpel nekaj žalostink, predsednik Zveze jugoslov. društev sv. Barbare g. Ivan Novak se je v krasnem govoru spominjal pokojnega kralja ter mu zaklical trikrat »Slava«, nakar se je cela dvorana oddolžila spominu velikega pokojnika stoje z minutnim molkom. Spregovoril je še slovenski duhovnik, izrazili smo s posebnim poudarkom zvestobo novemu kralju Petru II., zadonela je državna himna in ganljiva slovesnost je bila končana.

Slovesnosti v cerkvi in v dvorani se je udeležil tudi naš konzul g. J. H. Dupont s soprogo.

Sedaj v mrzlih dneh potrebuje človek izdatnejše in krepkejšje hrane, da ostane telo odporno proti prehladam in boleznim. Zato je priporočljivo, da zajtrkujete **MIRIM kakao**, ki je zelo hranljiv in okrepuje. Zavitek **MIRIM kakao** za štiri osebe velja samo Din 1—

druge. To izvajajo tako strogo, da se morajo n. pr. moški celo sploh umakniti od doma, kadar dolo ženske obisk svojih prijateljev. Zato tudi toliko »kafan« po takih, le muslimanskih gnezdih, kakršni je naš Vučitrn, kajti medtem ko se bule obiskujejo na domu, posedajo moški po cele popoldneve po »kafanah« v prijetnem »javasluku« (lenem brezdelju), ki je središče vsega muslimanovega življenja. Dela vsak le toliko, da ne pogine ravno od lakote, strada pa velika večina prav pošteno.

V tem pogledu so ostale torej Kemalove reforme na makedonski in starosrbski muslimanski svet brez vpliva ter jih vsaj sedanji moški in ženski rod odločno odklanja. Le v nekaterih večjih tukajšnjih muslimanskih središčih, kakor v Skoplju, v Prištini, v Mitrovici, v Bitolju, v Veleusu, v Stipu itd. najdeš kake redke posameznice, ki bodo šle ponoči nezakrite po ulici, a še to pač zato, ker bi ponoči ekoli feredže sploh ničesar ne videle, v manjših krajih pa v večernih urah itak ni videti na cesti nobene bule. Šele v prav zadnji dobi se je baje v južnovzhodnem delu jugoslovanske-muslimanskega sveta (v Skoplju, v Veleusu, v Stipu) odkrilo tudi podnevi par mlajših izobraženejših prav »liberalnih« Turkov, dočim hodijo na zapadu, v območju Arnavtov, oziroma poturčenih Arnavtov, še brezizjemno vse in popolnoma zakrite ter bodo očitno v dogledni bodočnosti še tudi ostale zakrite.

Precej boljše se pa »godi tu Kemalovi reformi pisave. Ves muslimanski svet je pisal do pred nekaj leti s slikovitimi arabskimi črkami, a Albanija in Turčija sta uvedli v zadnjih letih latinico. »Arabica« je mnogo težja nego latinica. Prvič je že vezava črk, katerih je nad trideset, precej komplicirana, drugič izgleda črka za začetku besede navadno

Župnim uradom ljubljanske škofije

Na razna tozadevna vprašanja se župni uradi opozarjajo, da se je natančno držati tukajšnjega odloka z dne 2. novembra t. l. št. 4688 (Slovenec« z dne 3. novembra t. l.): V smislu okrožnice predsedstva škofovskih konferenc v Zagrebu z dne 30. oktobra 1934, št. 7262, se v sporazumu z državno oblastjo opravi v petek, dne 9. novembra t. l., v vseh župnih cerkvah komemoracija za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, po sledečem obredu (col. viol.): Poje se psalm 50 »Usmili se« z dvema oracijama. Nato se poje molitve za Nj. Vel. kralja Petra II. s pripadajočimi verziki in oracijo (glej škof. list 1934, str. 681) Obred se torej izvrši sine missa et sine tumba!

Škof. ordinariat v Ljubljani

Smrt velike dobrotnice

Na Količevem pri Domžalah je v torek, 6. novembra, lepo pripravljena za pot v večnost, mirno v Gospodu zaspala Marija Jereb roj. Ko. bilšek, po domače Majerjeva mati. Na Vernih duš dan je legla, čez štiri dni pa je že izdihnila svojo blago dušo. Doživela je visoko starost 82 let. Pokopali jo bodo danes ob 10 dopoldne na farnem pokopališču v Dobu pri Domžalah. Pokojna Majerjeva mati je bila vrla krščanska žena in mati, ki je v strogo krščanskem duhu vzgojila tudi svoje otroke. Posebno jo je pa dičilo njeno dobro in usmiljeno srce. Iz njene hiše ni nikoli odšel noben siromak praznih rok. V božjih knjigah je zapisano, kolikim je rajna pomagala na skrivnem, da ni vedel nihče. Posebno med svetovno vojno, ko je bila potreba največja, je Majerjeva mati izkazala neizmerno veliko dobrot ljudem, ki niso imeli kaj v usta dati. Žito, moka, mast, fižol, krompir itd., vse to je romalo iz njene shrambe v košare lačnih siromakov, katere je kar vabila v hišo. Rada je podpirala tudi cerkev in njene ustanove ter katoliško časopisje. Njena obilna dobra dela so šla za njo k Bogu, h kateremu se je sedaj preselila. Žalujejo svoje, katerim izrekamo iskreno sožalje, naj tolaži zavest, da duša pokojne matere že uživa večno plačilo za vse, kar je dobrega storila na tem svetu.

Naš tujski promet

Tujsko-prometna konferenca v Belgradu razpravlja o nevdržnih cestnih razmerah na progi Maribor-Sušak — Obljubljena pomoč

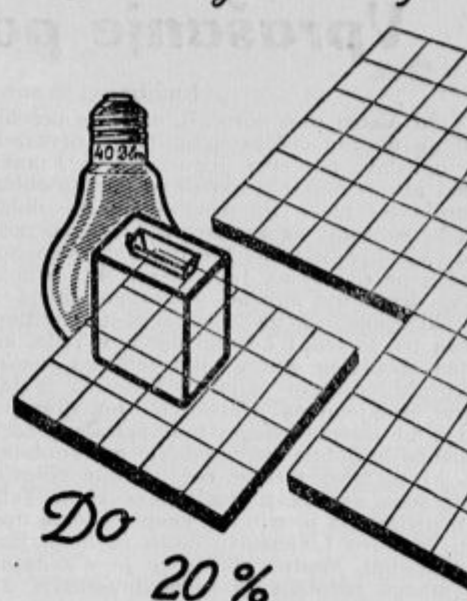
Maribor, 6. novembra.

Pri generalni direkciji »Putnika« in deloma pri oddelku za turizem v ministru trgovine in industrije v Belgradu so se vršile seje, katerim so prisostvovali vsi ravnatelji Tujsko-prometnih zvez naše države in zastopniki pristojnih ministrstev. Mariborsko Tujsko-prometno zvezo je zastopal g. ravnatelj Loos. Razpravljalo se je o vseh komponentah našega turizma in o ukrepih, ki so potrebni za povzdig turizma in tujskega prometa. Sklenjeno je bilo, da mora biti reklama in propaganda bolj smotrena in se voditi centralno. Radi nujne potrebe se bo tudi v najkrajšem času ustanovila šola za strokovno izobrazbo šalterskega osebja.

Glavni predmet posvetovanj so bila naša prometna sredstva in je referent g. ravnatelj Loos vzbudil veliko pozornost s poročilom o izredno slabem stanju naše glavne prometne žile št. IIj—Maribor—Rogaška Slatina—Zagreb—Sušak. Referat je podkrepil s konkretnimi izjavami avtomobilistov in motociklistov vseh evropskih držav, katere so podali na naši meji. Te izjave zanimivo ilustrirajo mnenje tujcev o naših razmerah. Avtomobilisti se čestokrat pripeljejo do naše meje z namenom, da potujejo na našo riviero ali v notranost naše države. Pridejo pa le do Maribora in se obrnejo zopet nazaj, ker so se ustrašili slabih cest. Drugi zopet, ki so namenjeni na našo riviero, potujejo samo skozi Slovenijo do italijanske meje ter se napotijo v italijanska morskala kopališča. To so ravno finančno-turistično najmočnejši krogi mednarodnega občinstva.

Merodajni činitelji so uvideli na podlagi tega referata nujno potrebo izboljšanja glavne žile št. IIj—morje, od katerega bi imeli tudi veliko korist naši vzorni kopališči Rogaška Sla-

Več svetlobe za manj denarja

boste prihraniti

pri razsvetljavi z novimi

TUNGSRAM D žarnicami, ka-

terih nitka je zvita v dvojni

vijačnici. Novi podatek svet-

lobne množine v dekalumenih

pove že vnaprej, da daje žarnica

več svetlobe, a porablja manj toka.

ZARNICA

TUNGSRAM D

nitka v dvojni vijačnici - svetlobna množina v dekalumenih

tina in Zagreb, ter so iz gospodarskih in prestižnih ozirav obljubili za prihodnjo sezono svojo pomoč. Tudi jugoslovanski Touring-klub bo zastavil vse sile, da se cestne razmere na najmočnejši in najbolj občutni točki v št. IIju popravijo.

Konferenca je izdelala enoten načrt za organizacijo tujskega prometa po vsej državi. V vseh za turizem v poštev prihajajočih krajih naj se takoj ustanove društva za pospeševanje turizma, pri katerih bi morali sodelovati vsi lokalni činitelji. Ta posamezna društva bodo tvorila zveze, v katerih bi potem sodelovale vse organizacije, ki imajo posredno ali neposredno zvezo s turizmom. Nameravana združitve obstoječih zvez (Maribor in Sušak) v Dravski in Savski banovini se je končevaljavno stavila z dnevnega reda, ker govore za ohranitev samostojne zveze v severnem delu Dravske banovine tehtni razlogi zemljepisnega in gospodarskega značaja ter tradicija in bogati uspehi Mariborske zveze za tujski promet.

Tihotapec aretiran zaradi rop

Maribor, 7. novembra.

Iz Avstrije je prišlo sporočilo, da so lučanski orožniki aretirali znanega tihotapec, 31 letnega tesarja Josipa Čepeja iz Slemen pri Selnici ob Dravi. Čepe se je preživil s tihotapstvom ter je eden najbolj znanih kontrabandarjev ob severni meji. Avstrijci so ga osumili ropov. Dolžijo ga, da je v družbi nekaterih tihotapških tovarišev napadel nekoga drugega tihotapec ter ga z orožjem v roki prisilil, da je izročil raznovrstno, 4000 vredno blago, ki ga je tihotapil. Orožniki v Lučanah so po zaslišanju izročili Čepeja okrajnemu sodišču v Arvežu (Arnsfels). Čepe krivdo odločno taji.

dinarjev na mesec. Iz njih prihajajo pač »hafuzi«, to so taki, ki znajo ves koran na pamet, toda za splošno kulturno stanje muslimanov so te šole brez pomena. Pravi tukajšnji ortodoksni musliman šolo in izobrazbo (razen verske v najokmejnem pomenu besede) prezira in odklanja, zato so srednje šole celo po sicer kompaktno muslimanskih krajih (n. pr. v Prištini, v Mitrovici, v Prizrenu i. dr.) skoro brez vsakih muslimanskih dijakov in tudi osnovnošolska obveznost je zgolj na papirju. Kakega napredka ni opaziti prav nikjer in vse kaže, da hočejo ostati makedonski ter starosrbski muslimani v splošnem tudi za naprej popolnoma nekulturna masa. Izobraženstva nimajo skoro nobenega, organizacije (razen nekaj malega strogo verske) prav nobene, časopisa nobenega več, zato ima človek vtis, da je obojen ta življenjski na neizogibno propadanje, če se še v zadnjem hipu kaj ne preobrne.

To očitno čuti tudi pešiča muslimanske inteligence v Skoplju, zato se oprijemlje latinice ter jo priporoča mladini, da bi si vsaj ta laže prisvojila pismenost in si s tem odprla vrata za kulturo. Ali bo kaj uspeha? Težko! Versko se bodo pač ohranili, kakor njih neprimerno agilenjši in naprednejši bosanski soverniki, narodno pa le težko. Turki (v jezikovnem oziru namreč) bodo v nekaj desetletjih morda že izginili, Arnavi se bodo pa morali tudi vedno bolj umikati proti albanški meji.

Toda moj prijatelj efendi aga Jahija, poturčen Arnavi, si zaradi tega očitno ne belf glave. Veselega obraza je pridno nalival slivovko, dokler nisem vstal. Spremil me je do ceste. Zaradi krone osvete stopi vedno gostitelj prvi skozi vrata na cesto, da namreč zavaruje svojega gosta pred eventualno krivno osveto. No, jaz sem vsaj tu doli v tem pogledu zaenkrat menda še brez ekribi, zato sem mu mirno želel: »Ejvala, efendi«

Ljubljanske vesti:

Vprašanje poštne delavnice

Ljubljana, 8. nov.

Pred časom smo poročali, da si je posebna komisija mestne občine in poštne ravnateljstva ogledala posestvo Jugo-Steir v Frankopanski ulici v Šiški, ki naj bi ga mestna občina odkupila ter bi se tja prenesele poštne delavnice, ki so sedaj na Linhartovi cesti. To posestvo, kjer je bila pred vojno delavnica voz, pozneje pa delavnica Jugo-Steir, bi bilo za poštne delavnice izredno pripravno, in je že bilo sklenjeno, da ga mestna občina odkupi. Zadeva pa je sedaj končno padla v vodo, ker mestna občina ne zmore tako velikega zneska, kolikor bi posestvo veljalo. Posestvo je bilo namreč ocenjeno na podrug milijon dinarjev, kolikor bi mestna občina tudi morala plačati. V zameno bi dobila sicer sedanje poštne delavnice, ki pa niso vredne več, kakor polovico omenjenega zneska z zemljiščem vred. Velik del zemljišča pa bi morala mestna občina uporabiti za novo Linhartovo cesto in le majhen del odprodati. Mestna občina se je v zadnjem času mnogo zadržala za razne investicije (tr-

govska akademija, prenos smodnišnice itd.), tako, da ne bi zmogla novega dolga, tudi na daljšo anuitetno dobo ne, zlasti, ker jo čakajo še nove naloge.

Poštne delavnice torej ostanejo za dolgo dobo tam, kjer so. Radi tega pa je nastala potreba, da se bistveno spremeni Plečnikov načrt o novi Linhartovi cesti. Ta cesta bi šla namreč po prvotnem načrtu naravnost čez poštne delavnice. Mestni gradbeni urad sedaj že premišljuje, kako bi spremenil načrt za Linhartovo cesto, da bi se mogla ta cesta ogniti poštne delavnice. Novi načrt bo seveda znatno slabši, kakor je bil prvotni, in bo tamkajšnji del mesta precej prizadet. V tem delu mesta so zadnje čase zrastle že številne lepe vile, vso okolico pa kazi neestetska zunanjsčina poštne delavnice, ki bodo, kakor kaže, že dolgo ovirale razvoj tega dela mesta, v katerega je mestna občina vložila že mnogo denarja, da omenimo le krasno Vilharjevo cesto. Razvoj mesta bo nekoč sam prisilil pošto ravnateljstvo, da te svoje delavnice umakne kam drugam.

Mariborske vesti:

Pohorje - klimatsko zdravilišče

Maribor, 7. novembra.

Prizadevanje tuk. Tujsko-prometne zveze, da bi se uvrstila Pohorje med klimatska zdravilišča, bo vendar najbrže v kratkem končano z uspehom. Ravnatelj mariborske Tujsko-prometne zveze g. Loos je dobil v Belgradu na pristojnih mestih zagotovila, da se bo omenjena uvrstitev izvršila s pričetkom zime, dne 21. decembra. Za povzdigo tujskega prometa na Pohorju bo to izrednega pomena, posredne koristi

bo pa imel od tega gotovo tudi Maribor. Z značajem klimatskega zdravilišča so namreč zvezane izredne ugodnosti na železnicah. Vsi oni, ki prebijejo na Pohorju in v krajih, ki spadajo v njegovo območje (letovišča pod Pohorjem in v Dravski dolini) gotovo številno dni, imajo potem v poletnem času pri povratku na železnici polovično vožnjo, v pomlad in jeseni četrtno, pozimi pa bi imeli sploh ugodno popolno polovično vožnjo.

□ **Žalna spominska svečanost.** Jutri, v petek bo v tuk. stolnici ob 10 žalna spominska svečanost za pokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedinilcem.

□ **Slovska nedelja** bo prihodnja nedelja. V mariborskih svetilih bodo cerkvene slovensosti in pobožnosti za beatifikacijo velikega slovenskega vzornika in učenika Antona Martina Slomška.

□ **Meškova proslava na gimnaziji.** Na tukajšnji klasični gimnaziji so pretekli ponedeljek proslavili Pomladkarji JS Meškovo šestdesetletnico. Proslave, ki je bila res lekretno dijaška, so se udeležili v velikem številu tudi dijaki ostalih mariborskih srednjih šol. Mladina je pokazala, da visoko ceni in pravilno pojmuje velike zasluge slovenskega pisatelja in kulturnega delavca.

□ **Nov ravnatelj Trgovske akademije.** Za ravnatelja Trgovske akademije v Mariboru je bil imenovan g. Peter Modic, ki je služboval doslej v Nišu. Novi ravnatelj nastopi svoje mesto v Mariboru v prihodnjih dneh.

□ **Društvo za varstvo deklet** je imelo v nedeljo, 4. novembra v dvorani Zadrudne gospodarske banke ustanovni občni zbor. To društvo je za Maribor kot trgovsko in industrijsko mesto velikega pomena, ker bi moglo nuditi dekletom vso potrebno pomoč in v primeru potrebe tudi zavetišče. Občni zbor je otvoril stolni kanonik, ravnatelj dr. Cukala, ki je poudarjal velik pomen društva ter se je zahvalil še prav posebej ravnateljici gospe Antoni Stupel, ki je največ delala na pripravi za ustanovitve društva. Gospa ravnateljica je nato razložila pravila novega društva, ki jih je odobrila banška uprava julija meseca. Določeno je bilo nato, da znaša članarina mesečno 1 Din, kot glasilci društva pa sta bila določena poleg »Slovenca«: »Nedelja« in »Slovenski gospodar«. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednica gospa Antonija Stupel, odborniki pa: Jožeta Jutras, Angela Škulj, Alojzij Juranovič, Hedvika Bauman, Alojzija Horvatič, Kristina Rakuš, Revizorji so: dr. Fr. Ks. Cukala, Ivan Vesjenjak in Albina Bartol. V razsodišču pa so: dr. Bartol, Vilma Gogala in Antonija Tomažič. Ko se je stolni kanonik dr. Cukala zahvalil vsem udeležencem ter jih vzpodbujal na delo v smislu pravi novega društva, je zaključil ustanovni občni zbor, ki je bil dobro obiskan.

□ **Zetev smrti.** V Smetanovi 54 je umrl mizar državnih železnic g. Ludovik Kopčič, star 58 let. — V Smetanovi 38 je zadel smrt 68 letnega poštnega poduradnika Antona Goršeta. — V Milinski 33 je umrla vdova sprevednička drž. železnice Marija Roškar v starosti 87 let. — V Novi vasi, Boltenkova 1, je pokosila bela žena posestnico Marijo Novšak, staro 69 let. — V bolnišnici je umrla soproga sodnega nadodieljca v p. Julijana Pen v starosti 62 let. — V Slovenski ulici 40 je umrla 78 letna gospodinja Marija Kovačič. — Svetila pokojnim večna luč!

□ **Ljudska univerza** je bila napolnjena, ko je predaval dr. Hauptmann iz Ljubljane o splošni situaciji Evrope leta 1914. Važno pa je, kakšen političen in socialen položaj smo imeli Slovenci leta 1914. Na to vprašanje bomo dobili odgovor v petek ob 20.30, ko bo predaval bivši minister dr. V. Kukevec.

□ **Članstvo »Švabsko-nemške kulturne zveze«.** O številu članstva mariborske »Švabsko-nemške kulturne zveze« (Schwäbisch-deutscher Kulturbund) krožijo precej različna domnevanja. V resnici šteje ta mariborska zveza 622 članov, od tega pa samo 461 v Mariboru, dočim jih živi 161 izven Maribora. Med člani so pa pri tem všeti tudi vsi družinski člani. Teritorij mariborske zveze je precej velik ter obsega severno mejo in Dravsko dolino.

lati na to, naj se okoliške občine priklonijo k Ljubljani; pa so rešena Ljubljana in okolica: bližnji okoličani bodo trošarine prosti, ker bodo mitnine prišle daleč ven, oni »daljni« pa naj zabavljajo, kolikor hočejo, ker bo bodoča »velika Ljubljana« od njih neodvisna. Če bodo pa »daljni« le preveč silili v Ljubljano, jih bodo pa že šiškarji naučili, po čem so klobase!

Tako stoji sedaj zadeva z vojsko. Ali je ne bo — ali pa bo trajala tako dolgo, dokler bo še kaj fižla v loncu...

vojašnico. Vsak član in članica mora prinesiti seboj člansko knjižico.

□ **Nemška filmska študija smo že sili.** Zato z veseljem pozdravljamo prizadevanje kina »Kodeljevo«, ki uvaža pri nas slovenske filme. Jutri ob 20 bo imel zopet premiero novega češkega filma: »Mlada srca — mlada ljubezen«.

□ **Nezgodna poštne avtomobili.** Ljubljanski poštni avtomobili so znani po svoji neokretnosti, skoraj nerodnosti. Občinstvo, ki opazuje dnevno manevre poštne avtomobilov na pr. v Prešernovi ulici, se kar čudi, da se dosedaj še noben avtomobil ni zaletel v izlozbe nasproti pošte. Pač pa se je taka nezgoda pripetila te dni na Jurčičevem trgu. Raznašalec poštne pakete je pomagal zaradi obilice dela tudi šofer raznašati pakete k strankam in je pustil avtomobil sam. Tedaj pa je odpovedala zavora in avto se je premaknil za toliko, da je z zadnjim delom razbil veliko izlozbeno šipo urarja Milka Krapša. Pokvarilo se je tudi več dragocenih ur, tako, da znaša skupna škoda okoli 6000 Din. Urar ni bil zavarovan, oziroma ni plačal zaradi krize pravočasno zavarovalne. Pošta je sicer škodo je plačala, toda trpel bo šofer, ki ima le skromne dohodek.

„Vojska bo! — Začela se bo v Ljubljani“

Včeraj smo brali v časopisih, da je rekel češkoslovaški minister za zunanje zadeve dr. Beneš, da bo leto 1935 »kritično«.

Beseda »kritična« je pa hudo nevarna reč. Ne zato, ker jo je znil ta ali oni minister — kaj pa je za Ljubljance minister? Če bi rekli kaj takšnega ljubljanski gospod župan, e, brate, to je nekaj drugega! Župan so gospod župan in gospod župan so gospod! Ampak minister? Ki še iz Ljubljane ni?

Ampak zato in takrat je beseda »kritična« huda, če pride dopoldne pri golažu Ljubljancem v zob! Takrat pa postane zadeva resna!

»Vojska bo! — so ušibali možje in tudi — uganili. Včasih namreč tudi slepa ljubljanska kura kakšno zrno najde, če ji Ljubljanci prej ne zavijejo vratu.

Pri vsaki vojski je pa treba poznati zgodovino, ali kakor sedaj pravijo, »predzgodovino«. Vojska brez (pred-) zgodovine namreč ni vojska, ampak je navaden pretep. Zgodovina bodoče vojske, ki se bo začela v Ljubljani, je pa po točnih arhivskih virih taka-le:

Nekega dne so se začele ljubljanske gospodinjke kregati, da je krompir predrag in sploh vse da je predrag, in so zmerjale doma vsaka svojega »dedca«, da so vsi skupaj zanič — samo po gostilnah da znajo posedati. »Dedci« so se pa v svetem strahu za večne ključke, začeli izgovarjati na okoličane, češ da so ti krivi vse nesreče, ker nočejo plačevati trošarine za živila iz svojega; okoličani bi samo drli in žrli, Ljubljanci naj pa skozi prste v nebesa gledajo! Take besede so pa okoličane hudo zadele in, kakor pravijo, so dobili na magistratu že »verbalno noto«, ali kakor pravijo drugi, že celo »ultimat«, da mora občina trošarino na živila ukiniti — ali pa bo vojska; vojska krvava, da bo kri gnala vse mlinske kamne v Ljubljani in okolici in ne samo treh, kakor je to bilo njega dni pred Belgradom.

Ljubljanski gospod župan pa tudi niso priplivali v Ljubljano na prežganki. Gospod župan so pravo ljubljansko dete, ki jim je dala mati narava pristno ljubljansko srajčko s seboj na nekčaj precej trnjevo, danes pa že bolj gladko življenjsko pot. In ker se gospodu županu smilijo Ljubljanci, smilijo pa tudi okoličani, so začeli de-

vzgojna načela sv. Janeza Boska. — Nadaljevanje dragocene raziskovanja iz deške pubertetne dobe (Ema Deisinger). — Konec J. Tavčeljevega pripovedke »Poslanstvo mladinskih pevskih zborov«. — Krista Hafner: »Samovlada v vzgoji«. — Dr. L. Sušnik: »Irsko šolstvo«.

Katoliška akcija in vprašanje tiska. — Pod tem naslovom čitamo v zadnji številki »Vzajemnosti« zanimiv članek (spisal P. P.), v katerem razpravlja avtor o smotni preureditvi katoliškega tiska. Njegovi konkretni predlogi so uvaževanja vredni in s poudarkom opozarjamo nanje, tembolj, ker se že leta in leta čuti pomanjkljivost smotne organizacije v tem pogledu.

Vrtec — Angeleke. Vrtec prinaša poleg nadaljevanja P. J. Stuhlove povesti »Maruška« in Rožencvetovega »Piskavega oreha« še pravilico »Drvar in črnošolec« (Lea Faturjeva), poučni spis dr. K. C. »Morje, vir zdravja«, in M. Novakov opis trogirkega portala. Pismi sta prispevala Vinko Bitenc in Svjetoslav. Na ovitku se Vrtec spominja stoletnice rojstva Frana Erjavca. Lepe izvirne ilustracije sta prispevala M. Sedej in Fr. Gorše. — V Angličku čitamo Alojzija Košmerlja: Jezus je tukaj in te kliče, Korica: Jezusov zvonec, povestici Mirka Kunčiča »Gospod Miroljub« in F. L. »Ministrant Viktor«. Lepi sta pesmi: Mirko Kunčič: Anica je umrla in Janez Pucelj: Otroci se jezi (po nemški narodni).

Cvetje iz vrtov sv. Frančiška za november: Opozarjamo zlasti na lepi prispевek p. Gvida: »Mati in vir življenja«. — Ostala vsebina je od Gvardinijevih sijajnih »Znamenj« in Haluškovih, pa do življenjepisa sv. Konrada iz Parzhama ter raznih pregledov — zanimiva in spodbudna kakor vselej.

Naša zvezda. — Dijaški kongregacijski list »Naša zvezda« je začel izhajati v četrtem letniku. Ureja ga dr. Ignacij Lenček. List prinaša zanimiva poročila iz življenja in delovanja kongregantov

Izreden jubilej - 35-let obsojen

Pred tri sodnike je stopil popularen tip ljubljanskega predmestja Janez Marinko, rojen 1. 1877 na Brezovici, pristojen v Ljubljano. Janez je ponosen, da je ljubljanski človek. Danes je Janez obhajal izreden jubilej. Bil je že v 35-let obsojen v svojem burnem in žalostnem življenju. Večinoma zaradi malih tatvin in javnega nasilja, kajti policajev — pravi — ne more videti. Pred tedni je ukradel Janez Marinko Jakobu Česniku 2 odeji, vredni 56 Din. Pri aretaciji pa je napravil velik kraval. Po svoji stari in železni navadi se je stražniku vrgel na tla kar sredi ceste. Trije stražniki so imeli težave z njim. Janez pa je z nogami stražnike suval in z vso silo je zagrabil tudi enega stražnika za bluzo.

Mrko in ježno je Janez zrl pred sodnike. Hotel jim je pokazati, da se jih nih ne boji. Med razpravo je prišla do veljave vsa njegova komična postava. Bil je lepa karikatura takih tipov, ki jih včasih prinašajo šaljivi listi.

Kratka sodba: »Janez Marinko obsojen na 7 mesecev strogega zapor, ker je star grešnik.« Predsednik s. o. s. g. Fran Kovač: »Sprejmete kazen?« Janez molči in namršči goste obrvi in brki mu štrle kvišku. Nobenega odgovora. Branilec ex-offo: »Ali sprejmete kazen? Ali ste slišali?« Janez: »Hm! Hm! Ku-ga-a-a?« Branilec sedem mesecev so vam dali, da se boste čez zimo odpodili! ... Tiho: »Tisto pa ja!« Državni tožilec: »Povejte, ali se boste pritožili?« Janez proti branilecu s prstom: »Bo že ta-le puvedu!« In Janez je drsajoč odkorakal v zapore.

★

□ **Spremenljivo novembersko vreme.** Vreme zadnjih dni je prav vihravo in nestalno. V torek je barometer naglo padel na 755 mm od viška 770 m. Nasprotno je jutranji mraz ponehal in se je temperatura dvignila do +13 C. V torek okoli 18.30, ko je bilo vse dan močno oblačno, se je nad mestom in okolico razlila silna ploha. Bilo je na ravnem tudi silno viharo. Med močnim grmenjem so se vrstili nalivi tako, da so bile po mnogih krajih ceste poplavljene. Na ozkem pasu na Barju je, ko je zadirjal hladen severni piš, par minut padala gosta sode. Nalivi so trajali do včeraj zjutraj. Padlo je 27 mm dežja. Reke in potoki so močno narasli. Včeraj zjutraj se je začelo počasi jasnit in popoldne je zasijalo sonce. Deževni oblaki so se razginali. Vreme pa je drugače še vedno nestanovitno. Barometer je včeraj kazal 756 mm. Polagoma se dviga.

□ **Društvo za varstvo deklet.** — Kolodvorski misijon se najiskrejeje zahvaljuje prelagi gospe, ki noče biti imenovana, za podarjenih Din 200., ki jih je naklonila našemu društvu namesto cvetja na grob gospe Lojzice Hafnerjeve. Ko izrazimo svojo globoko občuteno zahvalo v imenu vseh onih, ki iščejo pri nas pomoči, prav vljudno prosimo, da bi se ob takih prilikah blagovolili vedno spomniti našega društva vsi oni, ki razumejo veliko budo premožnih deklet, ki so odšla z doma v tujino za kruhom. — Odbor Društva za varstvo deklet v Ljubljani.

□ **Mesto venca na grob pokojnega gospoda Lenassija Antona** iz Planine je daroval gospod Gerkman Anton, trgovec manufakturist v Ljubljani, znesek Din 300.— za mestne reveže.

□ **»Krajevni odbor U. V. I. Ljubljana«**, poziva vse člane in članice, ki so naročili premož pod 1.000 kg, da pridejo ponj s potrebnimi vrečami dne 9. in 10. t. m. na dvorišče v šentpetersko

Kulturni obzornik

Iz revij in časopisov

Ljudski oder. — Tudi »list za poglobitev našega igranja« — Ljudski oder — stopa v drugo leto svojega življenja, kar je sprito težkih finančnih razmer našega ljudstva vsesokor razveseljivo dejstvo. Za vodstva ljudskih odrov na delu je gotovo velikega pomena ne samo načelni članek Davorina Petančiča »O igrskem sporodu nekaj besed«, marveč tudi na posamezne mesece razdeljeni praktični repertoar: »Kaj bomo leto igrali.« — Dalje je omebne vreden članek Henrika Ghéona: »Katoliška akcija s teatrom«. V okviru »obzornika« piše Davorin Petančič o reformatorjih slovenskega amaterskega odra in Vojmil Rabadan o ljudskem igranju pri Hrvatih. Pisan in bogat je praktični del »Ljudskega odra«.

Proteus. Prva številka drugega letnika tega poljudnega ilustriranega časopisa za prirodznanstvo (ureja ga dr. Pavel Grošelj), prinaša sledeče zanimive prispevke: Viktor Petkovšek: O Zoisovih cvetkah — Dr. D. Šahnazarov: Uničevalno delo vetra — Prof. Silvo Brekvar: Beg svetli. — Izredno zanimivo so drobne vesti, med katerimi čitamo tudi poučna književna poročila.

Živalca št. 10. — Za rejce domačih živali dragoceno (Leopold Petunjar): »Zimska krmiljenja kosov« (Ing. Wenko Boris) — »Orpingtonka« (A. J.) — »Keki« — Kembelska rasa« (L. Paljk) — »Nekaj o kunčjem mesu« (L. Paljk) — »Prispevki k organizaciji kozijere« (Ing. Ivo Jelatin) — »O učenju petja kanarčkov in drugo« (Joža Kelnarič).

Slovenski učitelj 9-10. — Navajamo iz bogate vsebine te pedagoške revije: Filipič Ivan: Učna in

in kongregantini, krajše načelne sestavke, pesmi in razprave. Nekateri dobro pretehtani in izbrani prevodi iz primerne svetovne slovstva dopolnjujejo list po vsebinski strani. Iz pravkar izišle št. 1-2 naj navedemo samo L. Božičeve »Zlate jagode« ter izpoved pri nas dobro znanega islandskega mladinskega pisatelja Jóna Svendsena: »Kako sem postal katoličan«.

Glasnik presv. Srca Jezusovega. Novemberska številka je pisana in zanimiva. Opozarjamo zlasti na sestavek: »Neprevišeno umirajoči« (Viktor Kopatnik D. J.) ter »Redovni bratje Družbe Jezusove«, v katerem objasnjuje Bogumil M. Remec D. J. poklic brata in duhovnika v Družbi Jezusovi. — Mnogo drugega lepega gradiva zlasti v misijon-skem obzorniku, Apostolstvu mož in fantov ter Posvetitvi družin presv. Srcu Jezusovemu.

Vigred. — Novemberska številka vsebuje mnogo leposlovnih in meditacijskih prispевkov Vigred-nic poleg nadaljevanja dalje povesti pokojnega Lojzeta Županovega — Golobica: »Bela srca«. Vnetu sotrudniku Vigredi, prerano umrlemu Lojzetu Golobcu posveča list lep spomin. — Med zanimivimi prispevki navajamo »Japonska žena nekaj in sedaj« (M. P.) ter vzpodbudno »Cvetko pozabljenim« (F. Zupantič).

Katoliški misijoni — november. Med prispevki zaslužijo prav posebno pozornost: Misijonska maša (Dr. L. Ehrlich) — Tja do reke mlečnih voda (M. Rafaela Vurnik O. S. U., Bangkok) — Ali bo svetnik (prispevki k beatifikacijski akciji škola Barage — spisal dr. Jakob Volarič C. M.).

Zdravje št. 9. — V tem prepotrebem listu, ki zasluži, da bi ga naše ljudstvo bolje poznalo in da bi se ravnalo po dragocenih nasvetih in naukih, ki jih vsebuje, čitamo n. pr. članek »Nedostatki v boju zoper jetiko« (dr. Fr. Debevec); — o glavobolu, o pravici in dolžnosti operacije, o jodu v morskem zraku, o negi bolnikov (L. Hočevar-Me-

glič), o zgagi, o bakterijah in depresijah (dr. Fr. Göstl). Zanimivo je tudi, kar prinaša »Zdravje« kot glasilo higijenskih ustanov ter pod zaglavjem »Drobtine«.

Zdravniški vestnik št. 10. Prav je, da omenimo tudi pompozantno strokovno glasilo zdravništva v dravski banovini, ki izhaja že šesto leto in se vzdržuje na izredni vsebinski višini. Navedli bomo nekaj prispевkov iz novembarske zveza: A. Kosič: Pljučni tumorji pri katranskih miškah — Dr. Lj. Merčun: Klinična elektrokardiografija — Dr. H. Heferle: Nekaj statistike o tonzilektomijah v letih 1928—1932 na internem oddelku obče drž. bolnišnice v Ljubljani — Dr. J. Demšar: Pityriasis lichenoides et varioliformis acuta — Dr. L. Klinec: O žolčnem barvilu in genezi zlatenice. — Poleg teh člankov je še mnogo drugega gradiva. Urednik je dr. R. Neubauer — Golnik.

Trgovsko-gospodarski leksikon za vsakogar. (Dr. Nemo. — Izdaja Umetniška propaganda.) Pravkar je izšel 9. zvezek tega prepotrebne delo, ki obsega besede »davit« do »denar«. Zlasti omebne vredni so članki »Dedno pravo«, »Delavsko vprašanje«, »Delniška družba«, »Delniški kapital« in — v tem zvezku nedokončani — članek »Denar«.

★

Dr. Vojtech Měrk: Ksaver Meško. K šesdesetym narodeninam. Pre študičnu mládež. 1934. Vydal B. Fidler, Nitra. Ta slovaška brošurica, namerjena mladini, ki študira, je dokaz za spoštovanje, ki ga uživa naš ugledni pisatelj Meško med Slovaki. Po kratkem splošnem uvodu o slovenskem slovstvu podaja Měrk zgoščen življenjepis Meška, nato razčlenjuje njegovo osebnost in delo. Vsako zase je prikazano Meškovo pesniško delo, delo v prozi in dramsko delo. Dasi obsega brošurica samo 21 strani, vsebuje vendar vse, kar je za Meška važno in pomembno. Pozdravljamo to razveseljivo gesto Slovakov.

Atentator Matuška pred sodiščem

Ali norec ali zločinec

Dne 5. novembra se je pred budimpeštanskim sodiščem začela razprava proti glasovitemu Silvestru Matuški, ki je obtožen, da je umoril 22 ljudi. Kakor znano, je Silvester Matuška dne 13. septembra 1931 pri viaduktu Bia Turbagy na Ogrskem z eksplozivnimi snovmi vrغل v zrak brzovlak Budapest-Dunaj. Pri tem so štirje vagoni padli 24 m globoko v prepad. Ob tej priliki je bilo ubitih 22 ljudi. Matuško so štiri tedne nato prijeli v Avstriji, kjer je priznal, da je izvršil ta in še druge atentate na železnici. Ker je en atentat izvršil v Avstriji, so ga pozneje v Avstriji obsodili na dolgoletno ječo. Sedaj ga je Avstrija »posodila« madjarskim sodiščem, da ga tudi ta obsodijo. Po sodbi v Budimpešti ga bodo vrnili Avstriji, kjer bo odsedel svojo kazen, katere ima še tri leta. Avstrija je »posodila« Matuško Madžarom s pogojem, da ga Madžari ne smejo obsoditi na smrt, ker ob času dejanja in Matuškov aretaciji v Avstriji še ni bilo smrtnih kazni.

V soboto dopoldne je Matuško v ječi obiskala njegova 14 letna hčerka Gabrijele, katere svojega očeta že poldrugo leto ni videla. Zaradi očetovega zločina je hčerka, kateri je umrla mati, spremenila svoje ime. Obiskuje gimnazijo. Hčerka je povpraševala očeta, kdo skrbi za materin grob na Dunaju. Oče pa je hčerki neprestano pripovedoval o duhu pokojne žene, kateri je vedno okrog njega. Slednjič se je otrok med vročimi poljubi poslovil od svojega očeta in mu želel srečo pri razpravi.

Matuško so vkleknjenega pripeljali v sodno dvorano. Ko so ga vprašali, kako se piše, se odgovoril, da se piše »Tutugurako« ali pa »Las v blažah«. Predsednik je obtožena ostro opomnil, naj ne zbija šal, kakor je Matuška postal resen, a je vedno dajal zmedene in skrivnostne odgovore. Predsednik ga vpraša: »Ali se čutite krivega?« Matuška: »Da. Nisem pa hotel uničiti nobenega človeškega življenja ter dogodek iz vsega erca obžalujem.« Predsednik: »Najgloblje sem pretresen, samo vi tega ne vidite. Po atentatu sem celo jokal, pa me nihče ni videl. Atentata nisem izvršil iz lastne volje. Leon me je silil. Delal sem pod vplivom sile, ki se ji nisem mogel ustavljati.«

Predsednik: »Kdo je ta Leon?« Obtoženec: »To je moja usoda. Saj je pet Leonov, celo več jih je.« Predsednik: »Ali je to kak človek iz krvi in mesa?« Obtoženec: »Leonov je več in so različni, vsi pa so iz krvi in mesa.« Predsednik: »Kdo pa je tisti Leon, s katerim prihajate vi v stik?« Obtoženec: »Prvi je bil moj sošolec Leon Gaspar, s katerim sva hodila skupaj že v 3 razred ljudske šole, potem v gimnazijo in na učiteljsko. On je kriv, da sem izgubil milost božjo.« Predsednik: »Kje pa živi sedaj ta Leon?« Obtoženec: »Umril je.« Predsednik: »Torej je bil on vaš hudobni duh?« Obtoženec: »Satan ima mnogo Leonov, ki jih pošilja name.« Predsednik: »Kdo je bil naslednji?«

Obtoženec: »Drugačnega Leona sem spoznal v Budimpešti. Bil je čarovnik in se je imenoval Metafizik.« Predsednik: »Čarovnik je bil?« Obtoženec: »Seveda je bil. Čarovnik je človek, na katerega lahko streljaš, ne da bi ga krogla ranila. Njega sem že poprej videl. Nekoč se nam je razkazoval na učiteljsko. Naslednji Leon pa je bil v Mezötur. Moja usoda je, da sem izgubil milost božjo. Toda ta Leon ni bil kriv atentata v Bia Turbagy. Kriv je bil čarovnik Leon. Hipnotiziral me je. Poslal ga je satan, da me podere. On je neposredno povzročil atentat v Bia Turbagy, drugi so sodelovali le posredno.«

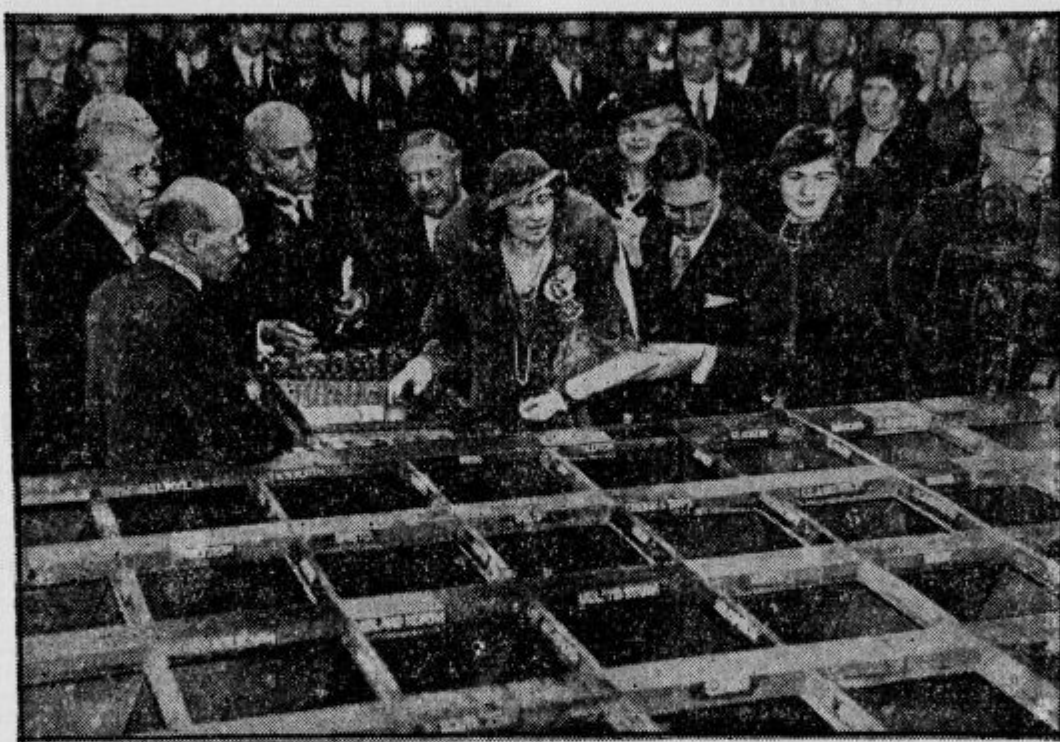
Ta razgovor o Leonu se je dolgo vlekel. Predsednik je opozoril obtožena, naj ne fantazira, Matuška pa ne odneha ter govori o številnih in dogodkih ter o »eksperimentu«, ko mu je Leon dal cigareto v usta, pa je cigareta bila le svinčnik.

Predsednik: »Nikar ne mislite, da boste s takimi norčijami pred obličjem postave manjšali ugled in veljavo sodišča.« Obtoženec: »Saj ne zmanjšujem, ampak povišujem.« Predsednik: »Ali kot »zobrazen človek ne razumete, kako smešno stvari pripovedujete?« Obtoženec: »Ne! Zame so te stvari resnične.« V nadaljnjem zaslišanju razlaga obtoženec, da je nekoč ponoči sedel na robu postelje. Njegova žena je spala. Njemu je bilo slabo, pa je ni hotel klicati. Naenkrat je zagledal pred seboj Leona. Predsednik: »Kako je pa ta Leon prišel v sobo? Skozi vrata, okno ali dimnik?« Ob-

toženec: »Tega ne vem. Naenkrat je sedel pred menoj in mi je gledal na roko, kakor da bi med prsti držal svinčnik in ga kadil.« Predsednik: »Vi imate velik dar za govorjenje.« Obtoženec: »Prosim, rad govorim.« Predsednik: »Govorite kratko.« Obtoženec: »Lepo vas prosim, samo pet majhnih stavkov naj spregovorim.« Predsednik: »Torej, kaj vam je Leon rekel?« Obtoženec: »Rekel mi je, ali ti nisem že pred 18 leti dejal, da lahko pošlaneš Eisenbart?« Predsednik: »Kaj ste mu pa vi odgovorili?« Obtoženec: »Sam ne vem. V tem hipu je zginil. V želvodu sem pa začutil hude bolečine.« Predsednik: »Ali vi verujete v duhove?« Obtoženec: »Če je Bog, je tudi satan in so tudi duhovi. Kjer je plus, tam je tudi minus.«

Predsednik: »Zvezati vas bom dal, če ne boste pazili na moja vprašanja.« Obtoženec: »Nihče ne bi mogel grešiti, ko ne bi bilo satana.« Predsednik: »Vi torej hočete s svojim Leonom dokazati, da je prav za prav on satan, ki vas je v Leonovi podobi prisilil k zločinu.« Obtoženec: »Da, pod Leonovo krinko.« Predsednik: »Torej ste pod nepremagljivo silo?« Obtoženec: »Satan sem videl že, ko sem bil otrok, ko mi je oče umrl.« Predsednik: »Kakašen pa je bil? Le govorite, kakor da bi bili mi tukaj otroci in bi vi svojo zgodbo učitelju razlagali.« Obtoženec: »Imel je velike roge, dolga ušesa in reže se gobec.« Predsednik: »Ali morda ni imel tudi konjskega kopita?« Obtoženec: »Nog pa nisem videl. Je bil preveč kosmat. Danes vem, da to ni bil pravi satan. Tedaj sem imel samo vizijo. Pozneje sem se mnogo naučil. Pozneje sem videl Leona tudi na Dunaju. Ko sem ga videl, nisem vedel, da je on. Šele pozneje sem se zavedel, da je bil Leon.«

Predsednik: »Kratko povedano, vi se torej zagovarjate s tem, da niste pri zdravi pameti.«

Vojvodska dvojica opravlja poštne posle. Londonska glavna pošta je dobila novo zgrajene prostore za sortiranje pošte. Te prostore sta odprla na slovesen način yorški vojvoda in vojvodinja, katere sta pri tej priliki sama sortirala pošto.

Ledenik vrača svoje žrtve

Pred kratkim so potegnili na Tirolskem iz nekega potoka ostanke dveh turistov, ki sta se bila ponesrečila v gorah pred 27 leti. Ledeniki pozno vračajo svoje žrtve. Pred sto leti je zasul ledeniški plaz ob Tschinglu nekega krošnjarja. Našli so ga še čez osem let. Na hrbtu je imel še kup slamnikov, ki jih je nekoč prodajal. Še poprej, v XVIII. stoletju, je prinesel ledenik v dolino truplo nekega otroka. Nihče ga ni poznal. Šele neki starec se je naposled spomnil, da je res izginil v hribih pred 30 leti mal pastirček.

Ledeniki zelo počasi lezejo navzdol in dolgo varujejo svojo skrivnost. Leta 1820 je hotel ruski geograf Jožef Hamel naskočiti Montblanc, dasi so ga domačini svarili. Njegova trma je zahtevala štiri življenja: njegovo lastno in treh vodnikov. Šele 40 let pozneje, dne 15. aprila leta 1861, je zagledal vodnik neke skupine izletnikov na ledu

Začetek zanimive sodne razprave proti atentatorju na železnice

Obtoženec: »To ni res. Samo vidim bolj slabo. Moje desno oko je šibko. Z levim očesom pa bolje vidim.« Predsednik: »Ali se nikdar niste sklicevali na to, da ste blazen?« Obtoženec: »Ko so me aretirali, sem mislil, da znorim.«

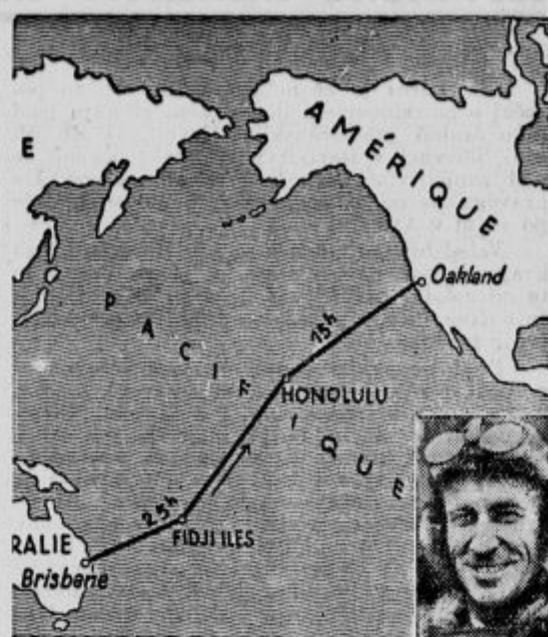
Nato so spraševali Matuško o letih njegove mladosti, o njegovem šolanju, o čemer vsem je strašno obširno govoril. Predsednik ga je prekinil in dejal: »Ži vidim, da nam bošle tukaj nagovorili besed za debelo knjigo.« Obtoženec: »Ne za knjige, samo v orehovi lupini, prosim. Deset stavkov prosim.« Predsednik: »To je preveč. Samo šest!« (Smeje.)

Ker Matuška kljub predsednikovemu opominu, naj naravnost odgovarja, vedno dela globoke poklone, ga predsednik opomni, naj se ne priklanja vedno, ker tega zakon ne zahteva. V odgovor na to pa začne zopet govoriti o Leonu ter se priklanjati predsedniku, nato pa vsakokrat na levo in na desno.

Predsednik: »Obnašajte se dostojno, sicer vam bom dal zvezati. Ali vam bo to bolj prijetno?« Obtoženec: »Ne, tako kakor sedaj je bolj prijetno.«

Nato govori obtoženec o svojih vojaških letih ter pripoveduje, da je bil v Galiciji komandant oddelka strojnih pušk. »Mislim, da je bilo o božiču. Takrat sem bil že nadporočnik.« Predsednik: »To je nemogoče.« Obtoženec: »Torej sem bil pa poročnik.« Predsednik: »Tudi to je nemogoče.« Obtoženec: »Torej pa praporščak!« (Smeje.) Predsednik: »Kako pa je bilo v Galiciji?« Obtoženec: »Strojnice so kar brizgale.« Predsednik: »Na moje besede morate bolj paziti, kajti tudi mi poznamo vojaške zadeve. Saj je mnogo nas bilo pri vojakih. Na moje besede morate že zaradi tega bolj paziti, ker sem starejši kot vi.« Obtoženec: »Pa ne veliko.« Kakor se vidi, se bo ta obravnava dolgo vlekla.

V 40 urah iz Avstralije v Severno Ameriko

Avstralski letalec Kingsford Smith je prvi preletel južni in srednji Tihni Ocean. Letel je 25 ur iz Brisbane v Avstraliji čez otoke Fidži v Honolulu, kjer je več dni počival. Od tu je potem 15 ur letel do Oaclanda v Kaliforniji. Med potjo je doživel pri Havajskih otokih silen vihar, o čemer smo pa včeraj obširneje poročali.

Misijonar utonil v severni Kanadi

Misijonar p. Honor Pigeon je 28. septembra 1934 šel na potovanje in se ni vrnil na svojo misijonsko postajo. Na potovanje ga je spremljal eskimski domačin. Prišla sta 600 km daleč od misijonske postaje Churchill. Z jadrnico sta nameravala priti na postajo Chesterfield. Ko sta bila 10 km oddaljena od postaje, je misijonar rekel Eskimu, da bo teh 10 km rajši peš prehodil, da se malo sprehodi. Eskimo je nato sam jadrni in srečno prišel na postajo. O misijonarju pa posej ni nobene sledi več. Našli so v anegu njegove napol zametane stopinje, njega pa nikjer. Sodijo, da je mladi misijonar, ki je bil šele 37 let star, zašel na kako nekoliko zamrznjeno jezero. Pri tem se mu je pod nogami udrila tanka ledena plast in siromak je utonil. P. Pigeon je slovel posebnost po tem, da je izvrstno govoril eskimski jezik.

Ministrova služkinja govori

Glavno mesto Portugalske Lisabona je pred kratkim obhajalo važen dogodek: portugalski telefon je postal avtomatičen. Predsednik si je pridržal čast, da bo prvi govoril po avtomatičnem telefonu. Določeno je bilo, da bo predsednik ob določenem času poklical po avtomatičnem telefonu ministrskega predsednika de Salazarja. Da bi pa tudi ljudstvo bilo deležno tega slovesnega začetka z avtomatskim telefonom, so povsod po trgih in ulicah v Lisabonu nastavili zvočnike, ki naj bi prenašali telefonski pogovor predsednika republike in ministrskega predsednika. Ob določenem času je torej predsednik republike zavrel številko ministrskega predsednika. Ljudstvo je poslušalo. V veliko presenečenje vseh pa se razvil pri telefonu tale razgovor: »Halo! Tukaj predsednik republike!« Odgovor pa se je glasil v ljudskem portugalskem narečju tako-le: »Hvala lepa! Kako neki morete ravnanj s to-le moderno stvarjo? Svoj živ dan se ne bom naučila s to-le stvarjo ravnati.« Predsednik republike je bil prvi hip presenečen, nato pa je hladno odgovoril, da je s to-le moderno stvarjo čisto zadovoljen in da priporoča gospodični pri telefonu, naj se je ne boji.

Pozneje se je izkazalo, da je zaradi določenega časa bil nesporazum, veled česar ministrski predsednik ob istem času ni bil doma v stanovanju. ampak v pisarni. Zato je predsednik republike na telefonu sprejela ministrova služkinja, ki seveda v svoji zmedenosti niti ališala ni, da z one strani govori predsednik republike. Lisabona je imela pa svoj vesel dan.

To je humor! Gostilničar »Pri angelu« je prišel na boben. Zjutraj, ko se zadnjič stopa po sobah, se prikaže tujez in vpraša: »Je to gostilna »Pri angelu?« — »Ne, je že šla k vragu!«

V gradu Erridge Castle na Angleškem se je začela z naslikanim pohodom lovška sezona na Angleškem. Pri tej priliki je krasen prizor jezdečih lovcev prišla gledat velika množica ljudi.

Začasen spomenik marsejskim žrtvam so postavili pred marsejsko borzo, blizu tam, kjer se je zgodil zločinski umor. Spomenik kaže doprsna kipa kralja Aleksandra (na levi) in francoskega zunanjega ministra Barthouja (na desni).

Sport

Hermes : Svoboda (Maribor)

V nadaljevanju borbe za pomolni naslov podzveznega prvaka ljubljanske nogometne podzveze se srečata v nedeljo na igrišču Hermesa v Šiški naš domači zastopnik z mariborsko Svobodo. Moštvo je, po svojih dosedanjih nastopih sodeč, precej opasen tekmeč starim kanonom iz podz. lige. Njegov neodločen rezultat s Celjem v Celju in pa zmaga 2:1 nad Mariborom, dokazuje dokajšnjo jakost Svobode. — Hermes, ki nastopi v nedeljo prav za prav šele v začetek ostrih in težkih borb, je poleg Ilirije naš edini zastopnik v domači ligi. Njegov dosedanj uspehi v podz. ligi niso bili prav preveč stabilni, vendar pa je moštvo zmožno pokazati marsikatero presenečenje ter s tem dokazati, da se vedno upravičeno uživa sloves, da je vprav v Hermesu doma šola klasičnega nogometa, iz katere so izšli naši najboljši nogometaši.

Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu s pričetkom ob 15. Ob 13.30 se bo vršila predtekma.

Občni zbor jugoslov. težkoatletske zveze

Jugoslovanska težkoatletska zveza sklicuje XI. redni letni občni zbor v Zagrebu za dne 2. decembra z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev obnega zbora in pozdrav predsednika. 2. Overovljenje zapisnika zadnjega obnega zbora ter overovljenje polnomočnosti delegatov. 3. Poročila: a) tajnika, b) blagajnika, c) tehničnega referenta, d) nadzornega odbora. 4. Podljetov razpisnice odstopajočemu upravniku in nadzornemu odboru. 5. Volitev novega upravnega in nadzornega odbora. 6. Predlogi in priporočila. 7. Službenosti. Vse priporočila in predlogi morajo biti predloženi najkasneje osem dni pred obnim zborom tajništva zveze, ker se v nasprotnem primeru ne bodo upoštevali. — Klubi se opozarjajo, da pravočasno poravnajo članarino, ker drugače ne bodo imeli glasovalne pravice na obnem zboru. Na obni zbor mora poslati vsak klub po dva delegata, od katerih ima samo eden glasovalno pravico. Pooblaštilo za delegata mora biti pisano na klubskem papirju s označenjem imena delegata ter mora biti podpisano od predsednika in tajnika, oziroma njihovih namestnikov ter opremljeno s klubovim žigom. — V Zagrebu, dne 31. oktobra 1934. — Predsednik: St. Backo, s. r. — Tajnik: Vilko Richter, s. r.

XIV. redni občni zbor jugoslov. lahkoatletske zveze

Upravni odbor JLAZ sklicuje XIV. občni zbor na dan 1. decembra ob 16. Kraj obnega zbora se bo objavil kasneje. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Volitev verificirajočega odbora ter ugotovitev polnomočnosti. 3. Volitev dveh zapisničarjev ter dveh overovalcev zapisnika. 4. Poročila tajnika, tehničnega referenta, blagajnika ter nadzornega odbora. 5. Razpisnice odstopajočemu upravniku ter nadzornemu odboru. 6. Volitev novega upravnega in nadzornega odbora. 7. Prošnje za prihodnje leto. 8. Predlogi upravnega odbora. 9. Posredni organizaciji ter članov JLAZ-e. 9. Priporočila. 10. Službenosti. — Predlogi za obni zbor se morajo pisano predložiti na naslov tajništva, Hatova ulica 21, najkasneje pet dni pred obnim zborom, to je do vključno 25. novembra. Ako bi ob določenem času ne bilo prisotnih zadostno število članov, se bo vršil obni zbor eno uro kasneje s istim dnevnim redom ne glede na število navzočih članov. — Predsednik: Veljko Ugrin, s. r. Tajnik: Dragotin Schwarz, s. r.

Tek zedinjenja

Razpis mednarodnega propagandnega lahkoatletskega tekmovanja ASK Primorja v Ljubljani, Jugoslavija

ASK Primorje v Ljubljani priredi 1. decembra mednarodno propagandno lahkoatletsko tekmovanje po Ljubljani in čez Ljubljanski grad. Tek zedinjenja, v proslavo 15. letnice državne in narodne zedinjenja. Start bo ob 11.30. Tekmovanje se imenuje Tek zedinjenja in se vrši vsako leto ob določen uri 1. decembra kot sportno-spolniška proslava zedinjenja. Tekmovanje se vrši po dveh različnih prigorah s skupnim startom pred palačo Ljubljanske kreditne banke na Tyrševi cesti in s skupnim ciljem pred Narodnim domom na Aleksandrovi cesti.

Tekmovalne proge so naslednje: A. prva proga (daljša): Tyrševa cesta, Tavčarjeva, Komenskova, Reč, Ljuba, Kopitarjeva ulica, Krekov trg, Studentovska ulica, Na okopih, Grad Pot na Grad, Karlovska cesta, Privoz, Prule, Trnovski pristan, Krakovski nasip, Čoljova, Emonska cesta, Vegova ulica, Kongresni trg, Selemburgova in Aleksandrova cesta do Narodnega doma. Dolžina proge ok. 5 km. — B. druga proga (krajša): Tyrševa cesta, Tavčarjeva ulica, Miklošičeva cesta, Marjiti trg, Stritarjeva ulica, Mestni trg, Stari trg, St. Jakobski trg, Trubarjeva ulica, Čoljova cesta, Emonska cesta, Vegova ulica, Kongresni trg, Selemburgova ulica, Aleksandrova cesta do Narodnega doma. Dolžina proge ok. 2700 m.

Tekmovalne proge se delijo v naslednje kategorije: 1. vojske, 2. člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki niso verificirani za sportna društva (člane JLAZ), 3. neverificirani atleti do leta 1913, 4. neverificirani atleti let 1913, 1914, 1915, 5. neverificirani atleti letnikov 1916, 1917, 1918, 6. juniorji letnikov 1916, 1917, 1918, 7. juniorji letnikov 1919, 1920, 1921, 8. seniorji, ki se plasirani na progah nad 800 m, 9. seniorji, ki se neplasirani na progah nad 800 m. Atleti, rojeni v letu 1916 in mlajši, ne smejo tekmovati v disciplini, omejeni pod 6 (dolga proga). Tekmovanje se vrši po pravilih JLAZ. Pravico nastopa imajo vsi verificirani, neverificirani atleti in oni, ki se nahajajo pod zabrano nastopa radi prehoda ali kazni. Prijave s priloženo prijavnico Din 5 za neverificirane atlete, ki niso člani Ljubljanskih klubov, Din 20 za verificirane atlete (inozemski atleti so prijavnice oproščeni) je poslati na naslov ASK Primorja, Tavčarjeva ulica 1—III, do 30. novembra ob 12. Prijave brez priložene prijavnice se ne sprejemajo. Naknadne prijave se sprejemajo še na dan samega tekmovanja, sno uro pred pričetkom v kavarni Emona, in sicer samo proti dvojni prijavnici.

Alja Rahmanova:

72

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

16. aprila 1925.

Otmari je poln veselja. Dobil je ukaz, da odide v znanstvene vrhve in inozemstvo! Mene tako skrbi; v enem mesecu se odpeljem v inozemstvo. Otmari se hoče kajpak s tega potovanja spet vrniti, zakaj Rusijo namerava za vedno zapustiti šele, ko bo knjiga končana, kar se pa ne bo zgodilo pred dvema letoma, kolikor moreva sedaj presoditi. Pa se le bojim, da bo bivanje v tujini na Otmarija tako vplivalo, da se voč ne bo hotel vrniti v Rusijo. Otmari namerava ostati v inozemstvu štiri mesece, v Varšavi, na Dunaju in v Berlinu.

8. maja 1925.

Zadnji dnevi so tako hitro minili ob pripravah za potovanje, da nisem utegnla ničesar napisati v dnevnik. Kmalu se bom ločila od dnevnika. Otmari je dobil dovoljenje, da sme vzeti rokopise s seboj, in prišla nama je dobra misel, da ob tej priliki neopaženo spravim svoje dnevnike čez mejo. To bo tem manj zadrženo s težavami, ker ti listi skoraj izginjejo med ogromno množino zapiskov, ki sem jih delala že tri leta dan za dnem, čisto uro za uro o duševnem in jezikovnem razvoju našinega otroka.

11. maja 1925.

Jutri se odpeljem v Moskvo. Tam ostanemo samo tako dolgo, da dobimo potrebne papirje in vozovnice. Starši so žalostni, mati joče skoraj veak dan. Jaz sem že zelo vznemirjena, ločitev od staršev me silno boli; toda nada, da bom videla toliko novega in zanimivega, mi navdaja srce z veseljem. Prepričanje, da se s tega potovanja zopet povrne-

Gospodarstvo

Obrtniški teden v Mariboru

Za obrtniški teden, ki se vrši v času od 1. do 8. decembra t. l., vlada tudi v območju Okrožnega odbora obrtniških združenj v Mariboru popolno umevanje. Poleg konstituiranja okrožnega delavnega odbora in krajevnega delavnega odbora v Mariboru, o katerem smo že poročali, so se tudi po skoraj vseh drugih manjših krajih že ustanovili krajevni delavni odbori. Tako je za Dol. Lendavo prevzel predsedstvo narodni poslanec in kovaški mojster v Odrancih g. Hajdinjak Anton in so se za vse vasi postavili osebki. V Turnišču vodi priprave čevljarski mojster g. Vereš Stefan v Belincih. V Murski Soboti predsednik g. Szukits Stefan v upravo Združenja obrtnikov za okraj Murska Sobot, v Ljutomeru deluje krajevni odbor pod vodstvom g. Horvata Janka, slikarskega mojstra in zborniškega svetnika, v Ormožu g. Zabavnik Fran, predsednik Združenja obrtnikov oblačilnih strok, v Prevaljah g. Jamssek Robert, mizarski mojster v

Guštanju kot predsednik, v Marenbergu g. Capl Ivan, podpredsednik Združenja obrtnikov v Marenbergu, pri Sv. Lenartu predsednik ododnega Skupnega združenja obrtnikov g. Čeh Josip, na Teznu pa g. Šabeder Josip, predsednik Skupnega združenja obrtnikov za okolico Maribora. Le v Ptuj in Slov. Bistrici se krajevni delavni odbori še niso konstituirali, upamo pa, da se to zgodi čim prej. Okrožni delavni odbor je izdal vsem krajevnim odborom vsa potrebna navodila za provedbo obrtniškega tedna, ki se vrši začetkom decembra po vsej državi in hoče predvsem opozoriti javnost na obrtniške izdelke in tako pomagati obrtništvu iz težkega današnjega položaja. Prvičkrat se združuje vse obrtnišvo cele države v na veliko zasnovani prireditvi. Želeži je, da bo obrtnišvo našlo v teh dneh popolno razumevanje občinstva in v svojem boju moralno in gnotno podporo.

Pošta hranilnica v oktobru

Že leta in leta sem stanje hranilnih vlog pri Poštni hranilnici stalno naraščalo, toda v oktobru letos je bil ta dotok prekinjen in so vloge nekoliko padle. Dočim so koncem septembra znašale 703,5 milij., so koncem oktobra znašale samo 691,56 milij. Din. Vendar mislimo, da je ta padec samo prehodnega značaja. Število vlagateljev je v oktobru naraslo za 70.

V čekovnem prometu se je v oktobru število računov povečalo za 81 na 24.299. Promet se je od septembra na oktober povečal od 5523,65 na 5621,9 milij. Din., odstotek brezgotovinskega prometa je padel od 49,69 na 47,22%. Zmanjšal se je saldo na čekovnih računih v oktobru od 1063,9 na 1036,04 milij. Din., kar je najbrž sezonskega značaja.

Drž. finance v septembru

Na kratko smo že poročali o donosu državnih dohodkov v septembru. Iz statističnega poročila finančnega ministrstva je razvidno, da so znašali dohodki splošne državne uprave v septembru 612,8 milij. (proračun 576,2), izdatki 565,55 milij. Skupno so v prvih 6 mesecih prorač. leta 1934—1935 znašali državni dohodki 3392,95 (proračun 3457,2) milij., izdatki pa 2781,05 milij. Din. Izdatki so bili zato manjši, ker vsa državna gospodarska podjetja niso odvedla svojih presežkov glavni državni blagajni. Koncem septembra je bilo likvidnih, a še neizplačanih računov pri splošni državni upravi 103,8 milij. Din., pri podjetjih pa 186,5 milij., od tega pri železnici za 142,8 milij. Din.

Indeks cen v septembru

Iz statističnega poročila Narodne banke za september posnemamo o indeksu cen tele podatke (vzete ocene iz leta 1936 kot 100):

	sept. 1933	avg. 1934	sept. 1934
rastlinski proizv.	48,0	56,9	54,6
živina in proizv.	58,2	51,9	54,6
miner. proizv.	75,2	78,4	78,6
industrijski proizv.	67,6	65,3	65,6
skupni indeks	60,7	61,1	63,2

Po dvomesečnem padcu je indeks cen začel zopet naraščati, kar je v zvezi z višjimi cenami za kmetijske proizvode. Seveda smo še daleč od ravnotežja, vendar je dvigovanje simptomatično.

Indeks cen na drobno je v Belgradu narasel od 68,8 na 69,8 od avgusta na september.

Nagrade: Prvi trije plasirani v vsaki kategoriji diplome. Zmagovalec na daljši progi si pripravi darilo, ki pride v njegovo trajno last po izkrajni zaporedni zmagi ali petkratni zmagi v posredkih. Zmagovalec na krajši progi si pripravi prehodno darilo, in sicer darilo, ki ga je daroval g. Riba. Darilo branijo: 1931 Ogrin Miran, 1932 Srakar Fran (oba ASK Primorje) 1933 Lopusan (Viforil Dacin, Bukaresta).

— V primeru, da bodo tekmovali tudi inozemski tekmovalci bo prireditelj razpisal še darila za po tri prvo-plasirane tekmovalce na daljši in krajši progi. Ta darila preidejo takoj v trajno last zmagovalec. — ASK Primorje, Ljubljana.

★

Stužbene objave LZSP (Štev. 4 od 3. XI. 1934). LZSP priredi v prihodnjih dnevih študentski tečaj za vse panoge smučarskega sporta. Tečaj vodi predsednik g. Gnidovec. Pozivajo se vsi klubi, da odposilijo k tem točnim gospoda, ki so se prijavili za tečaj, razven teh pa naj pridejo še drugi zainteresirani. Snov je važna za vse tekmovalce. Zato naj bo udeležba na teh tečajih čim večja. Prvo predavanje je v torek, 6. t. m. ob 20 v igralnici kavarne Emona. Predavanja bodo vsak torek in četrtek, proti koncu meseca pa bodo študentski izpiti. — Uprava LZSP je dolžna, da nekateri, zlasti še neveljavni klubi, grade skakalnice. Pozivajo se vsi taki, da vpošlede osnutke upravi LZSP v odobritev. Uprava LZSP bo vsem tozadevnim interesentom

z nasveti vedno na razpolago. — Vsi veljavni klubi, ki še niso javili svojega programa za letošajo sezono, se pozivajo, da store to takoj, najkasneje pa do 12. t. m. Upoštevajo pa naj državno prvenstvo v prireditvi JZSS, ki bo od 23.—27. januarja. Tajnik L.

Smučarje in prijatelje smučarskega sporta opozarjamo na današnje aktualno predavanje predsednika LZSP g. Ante Gnidovca o temi: Smučarje in potreba naših dni ter na smučsko gimnastiko pod vodstvom g. Cirila Soukala. Predavanje bo prenašala Ljubljanska radio postaja nočjo ob 18.

Sodniški tečaji, ki jih prireja LZSP, so k zadnji uri privabilo lepo število poslušalcev. Drugo predavanje bo nočjo ob 20.30 v igralnici kavarne Emona. Vabljeni so poleg udeležencev zadnjega predavanja tudi še ostali zainteresirani, zlasti funkcionarji smučskih klubov in sekcijski ter starejši tekmovalci, ki bodo prej ali slej zamenjali smučke s svinčnikom in papirjem. Tečaj vodi predsednik LZSP g. Gnidovec. Tema današnjega predavanja: Smučski skoki. Po predavanju debata.

SK Ilirija, smučska sekcija. Smučska gimnastika v telovadnici šole na Grabnu nočjo; ob 18.30 za dame, ob 19.30 za gospode. Tečaj vodi g. Ciril Soukal, Načelnik. STK Moste. Drevo ob 20.30 sestane smučske sekcije v klubovem lokalu. Strogo obvezno za vse članke in članice. — Načelnik.

Celjski sport. V nedeljo ob 10.30 bo na igrišču pri Skalini kletki prvenstva drugorazredna tekma med SK Atletiki in SK Jugoslavija.

Položaj na denarnem trgu

Po statistiki Narodne banke so vloge v naši državi narasle od 1. avgusta do 1. septembra od 9.870 na 9.888 milij. Din. Seveda je ves ta dvig pripisovati dvigu vlog pri Drž. hip. banki in Poštni hranilnici, ker so vloge narasle ta mesec za 15 milij. Din.

Položaj 20 največjih bank v državi kažejo tile podatki v milij. Din: gotovina avgusta 201. septembra 201. lani septembra 270, posojila avgusta 1934 4.837, septembra 4.851, septembra lani 5.266 milij. Din, vloge avgusta 1934 3.231, septembra 3.224, septembra lani 3.259 milij. Din.

★

Konkurzi in poravnave. Razglašen je konkurz o imovini Zore Lukanove, posestnice in gostilničarke na Vrhniki št. 369. Konkurni sodnik dr. Leitgeb Avgust, starešina sodišča, konkurzni upravitelj dr. Rutar Ignacij, odvetnik na Vrhniki. Zbor upnikov 20. novembra ob 9 na Vrhniki, prijave terjatev do 10. decembra in likvidacijski narok 22. decembra ob 9 na Vrhniki. — V konkurzni zadevi »Jadrana«, d. z. o. z. v Ljubljani je razpisal narok za 6. dec. ob 11 dopoldne v Ljubljani, ker je upravitelj predložil končni račun in razdelitev mase. — Odpravljen je konkurz v zadevi Cirila Korosca, trgovca v Ljubljani, Gradišče, ker se je sklenila prisilna poravnava po 165. k. z. — Okrožno sodišče je potrdilo prisilno poravnavo v konkurzu Pelca Pavla, trgovca v Ljubljani, Kolodvorska ulica 24. — Potrjena je tudi 19. julija letos pri okraj. sodišču v Kranju sklenjena prisilna poravnava izven konkursa v zadevi Cirila Ljudevita, trgovca v Kranju.

Sanacija invalidske skladnice pri Glavni bratovski skladnici v Belgradu. Ministrstvo za šume in rudnike je odredilo za sanacijo invalidske skladnice pri Glavni bratovski skladnici v Belgradu, da se zvišajo prispevki podjetij od 1 na 1,5%, kar se računa od stvarnega brutozasluska delavstva, nadalje, da se vrednostni papirji prenesejo iz fonda invalidske skladnice v pokojninsko skladnico, tako da ostane v invalidskem fondu samo gotovina, in končno, da se invalidi po starih pravih rudarske bratovske skladnice iz leta 1905 prenesejo na pokojninsko skladnico, ker imajo rente značaj penzije. Prevedba invalidov in prenos vrednostnih papirjev se izvrši 1. januarja 1935, dočim velja povečanje podjetniških prispevkov takoj.

Preselitev belgrajske borze. Belgrajska borza se je v ponedeljek preselila v svojo novo palačo, kar se je izvršilo brez zvečanosti. Samo podpredsednik g. dr. Milan Stojadinović je imel kratek nagovor. Zidanje nove palače je stalo 12 milij. Din, zemljišče pa 3 milij. Din.

Dobave. Strojni oddelek ravn. državnih žel. v Ljubljani sprejema do 14. nov. ponudbe glede dobave 6000 kg portland-cementa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Nagradni natečaj za osnutke lepaka Ljubljanskega velesejma. Uprava velesejma razpisuje natečaj za osnutke lepakov junjskega velesejma v letu 1935. Snutki morajo biti izvedeni umetniško za litografski tisk, največ v treh barvah. Format osnutka mora obsegati 63 x 95 cm. — Besedilo: XV. velesejem v Ljubljani, 1.—11. junij 1935. Črke besedila morajo biti dobro čitljive. Avtor prvo-nagradjenega osnutka je zavezan sestaviti v litografskem zavodu tudi besedila v petih drugih jezikih. — Natečajniki morajo poslati z geslom opremljene osnutke do 15. decembra t. l. opoldne ravnateljski Ljubljani, velesejma. — Istočasno morajo poslati svojo točen naslov v zapečateni kuverti, na kateri je označeno geslo osnutka. Določene so sledeče nagrade: Ena za 2000 Din, ena za 500 Din in dve po 250 Din. Avtor prvonagradjenega osnutka dobi polovico nagrade takoj, drugo polovico pa, čim predloži litografski zavod poizkusni odli. — Uprava Ljubljanskega velesejma.

Železniške tovarne za švico. Narodno gospodarski departement v Bernu je odredil, da se morajo oddajati blagovne pošiljke iz Jugoslavije, Romunije, Bolgarije, Grčije in Turčije franco švicarske meje. Od inozemskega odposiljatelja vračunana tovarnina do meje se vračuna obenem s protivrednostjo blaga v kliring. Dosedaj so se tovarne računavale tako, da je švicarska železniška uprava švicarskemu prejemniku izstavila račun o vsej tovarnini in je nato inozemski delež na tovarnini prevedla v železniški poračunalni promet.

Borza

Dne 7. novembra.

Denar

Danes sta narasla samo Bruselj in London, Berlin, Curih in New York so ostali neizpremenjeni, dočim so popustili Amsterdam, Pariz, Praga in Trst.

V zasebnem kliringu je na ljubljanski borzi avstrijski šilling ostal neizpremenjen: 8.10—8.20, dočim je na zagrebški borzi neznatno popustil na 8.07—8.17. — Grški boni v Ljubljani 28.15—28.85, v Zagrebu 29.50 blago, v Belgradu 28.90—29.60. — Angleski funt je neznatno popustil v Zagrebu na 230.20—231.80, v Belgradu pa je narasel na 231.70 do 233.30. — Španska pezeta v Belgradu 5.80 bl. — Madjarski pengó v Belgradu 9.70—9.80.

Ljubljana. Amsterdam 2302.63—2313.99, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 795.79—799.73, London 169.75—171.35, Curih 1108.35—1113.85, New York 3379.11—3407.37, Pariz 224.27—225.39, Praga 142.12 142.98, Trst 290.57—292.97.

Promet na zagrebški borzi 31.632 Din.

Curih. Pariz 20.236.25, London 15.38, New York 307.375, Bruselj 71.80, Milan 26.27, Madrid 41.925, Amsterdam 207.80, Berlin 123.40, Dunaj 72.85 (priv. 57.10), Stockholm 79.30, Oslo 77.30, Kopenhagen 68.65, Praga 12.84, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.495, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.925.

Vrednostni papirji

Tečaji državnih papirjev so se danes stabilizirali. V primeri z večraj so tečaji v Belgradu popustili in bili deloma nižji kot v Zagrebu. Toda promet je zastal in danes na zagrebški borzi splošno ni bilo zaključkov.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarij 40—41, vojna škoda 323—325, begl. obv. 54—55, 8% Bler. pos. 60—63, 7% Bler. pos. 51—53, 7% pos. Drž. hip. banke 64—66.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—71.50, agrarij 40 den., vojna škoda 322—325, 12. 323—325, 6% begl. obv. 54—54.50, 8% Bler. pos. 61—66, 7% Bler. pos. 51.75—53, 7% pos. Drž. hip. banke 64 do 68. — Delnice: Narodna banka 4135 den., Priv. agr. banka 215—216 (215), Osj. sladki: tov. 120 d., Bečkerek sladk. tov. 750 bl., Osj. livarna 135 bl., Impeks 50 den., Trboveljska 100 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 70—71 (71.25), agrarij 40.50—41 (40.50), vojna škoda 320 do 322 (323, 320), 6% begl. obv. 53—54.50 (54.25), 12. 53.75—54.25 (54.50), 7% Blerovo pos. 52—53 (52.50), 7% pos. Drž. hip. banke 64.50 den. — Delnice: Narodna banka 4180 den., Priv. agr. banka 211—213 (213, 212).

Živina

Ljubljanski živinski sejem 7. novembra. Prijanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 124 (16) konj, 77 (22) volov, 56 (20) krav, 16 (10) telet, 15 (9) prašičev ter 399 (215) prašičkov za rejo. Iz tega je razvidno, da je bil sejem razmeroma živahen zlasti za prašičke za rejo, katerih cene so narasle od 85—200 na 100—200. Tudi prašiči so se podražili na 6—8 za 1 kg žive teže. Druge cene so ostale neizpremenjene: voli I. 4—4.50, II. 3.50 do 4, III. 3—3.50, krave debele 2.50—3.50, klobasice 1.50—2.50, teleta 5—6 Din za 1 kg žive teže, konji 500—3.500 za komad.

sedaj moram še nekatere stvari pregledati; saj imam ob eni predavanju.

Obstala sem poleg njega. Bila sem tako razburjena, da nisem mogla spraviti besedice iz sebe.

»Ze spet se vznemirjaš! se je zasmel Otmari. Odmaknil je knjigo in me privil k sebi. »Glej, kaj mi neki morejo? Prvič nisem ničesar zakrivil in drugič sem inozemec!

»Ne, ne, pojdiva precej, ne morem se pomiriti, preden ne izvem, čemu so te prav za prav poklicali! sem rekla odločno. »Ce hočeš ali ne, takoj greva!

»Kako si bojazljiva! se je zasmel Otmari. »No, pa pojdiva, če na vsak način hočeš, dasi mi sedaj prav nič ne kaže.

Počasi je vstal in me pogledal hudomušno. Norčeval se je iz mojega razburjenja in strahu.

Zunaj je bilo mrzlo. Sneg je škripal pod nogami, mraz je rezal v nos in lica, ledeni veter skoraj ni dal dihati. Nisva imela daleč, toda pot se mi je zdela neskončno dolga. Otmari mi je nežno eegel pod pazduho in govoril o nekem članku, ki ga hoče poslati v Nemčijo. Nisem mu mogla slediti, saj nisem niti dobro razumela, kaj pripoveduje. Njegova mirnost me je gnala v obup.

Posloje GPU. Umazane, popljuvane stopnice so bile naslane z luščinami sončne rože. Dolg, mrčen hodnik. Polno oboroženih mladih ljudi, nekaj »brhkih fantov«, drugi spet navadni mladiči brez pretenzije, silih, opoklih, zadovoljnih obrazov. Mnogo je bilo tujcev, židov, Latvijcev, Tatarov, celo Kitajcev. In od teh ljudi zavisi naša usoda! Strašno tesno in pusto, brezupno mi je bilo pri srcu, ko me je Otmari ostavil na hodniku in vstopil v sobo, ki je imela nad vrati napis: »Oddelček za zadeve inozemcev.

hotela malo proslaviti; živo sem si predložila, kako bom šla k Otmariju v sobo; on bo knjigo odmaknil in se z ljubeznivim obrazom okrenil proti meni, potem se bo po dolgem sedenju ob knjigi nekoliko zleknil in rekel: »Mar je zajutrek že pripravljen? Potem me bo objel in krepko stisnil k sebi in mi še enkrat ponovil, kako je srečen z menoj. Potem sem si naslikala, kako gremo k mizi, oče in mati velopita in z njima naš deček, vseel in vedno pripravljen nagajati, ki niti za trenotek ne preneha s svojim brbljanjem; nekoliko pozneje Irina, vedno zaposlena in vedno otožna, in takoj za njo Dunjaša s težkim samovarom, ki črva svojo ljubko, neutrudno pesem po sebi...

Naenkrat zapoje zvonec. Zdrnila sem se in poskočila. Katera žena v Sovjetski Rusiji se ne bi zdrnila, če zasliši ob tako nenavadnem času zvonec v prednji sobi! Vsa vznemirjena sem pogledala proti vratom. Zvonec mi je v hipu pregnal veselo razpoloženje in prikrita skrb, ki me tare že dolgo, dolgo, me je hipoma zgrabila z novo močjo.

»Milničnik je zunaj, k tvojemu možu hoče! mi je zbegana pošepnila služkinja Dunjaša.

Oči so ji ostrmele od strahu, počenila je tesno k meni in čakala mojega odgovora.

Občutila sem hude bolečine v nogi...

Obuti sem morala copate, kadar sem šla na trg

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli. Imela sem kurja očesa in trdo kožo, noga pa je bila otekla in tako me je bolela, da nisem mogla obuti čevljev.

Samo oni, ki je isto pretrpel kakor jaz, lahko razume moje veselje, ko sem našla enostaven in lahek način, da se rešim vseh teh muk. Neka prijateljica mi je pripovedovala o sijajnem učinku kisikove kopeli s Saltrat Rodellom. Poizkusila sem to in po treh minutah so popolnoma izginila vnetja in otekline, kurja očesa pa so se omehčala v toliko meri, da sem jih lahko odstranila s koreninami vred. Sedaj spet nosim lepe in elegantne čevlje in ves dan lahko hodim brez vseh težav. Saltrat Rodell se prodaja po ugodni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Tudi vaši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domoliuba« in »Bogoluba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Mali oglasi

Službe iščejo

Krojaški pomočnik
želi premeniti službo. Dela mešano delo. Nastop lahko takoj. Zbičajnik Jože, trg Konjice 68. (a)

Službodobe

Izurjenega zidarja
potrebujem za takojšen nastop. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru. (b)

Vajenci

Za vajenca
za kleparsko obrt - gre priden 15 letni fant. Zupni urad Ojstrica nad Dravogradom. (v)

Zasluzek

Še 12 zastopnikov (ic)
za prodajo novih, krasnih slik - sprejme Lindič, Ljubljana, Dalmatinova 5. Pridite in prevzemite zastopstvo takoj, dokler ni prepozno. (z)

Stanovanja

IŠČEJO:
Majhno sobico
tudi podstrešno, v bližini Tabora, iščem. - Ponudbe pod »Odsotna« 12737. (c)

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
s pritliklinami — in lokal za delavnico takoj oddamo. Celovška c. 50. (č)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Telefon 38-10

Posredujem

denar na hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40 prodaja hranilne knjižice vseh denarnih zavodov Dravske banovine. Interesenti kupijo pri nas najboljše, ker garantiramo za pravilnost knjižic, za vestne obračune in strokovne izvršitve. Za odgovor 3 Din znamk. (d)

Prodaj knjižico

Ljudske posojilnice v Kranju. Cena po dogovoru. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12535. (d)

Pouk

Gospodične

sprejem na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12500. (u)

Posestva

Velika hiša

trgovska, industrijska in stanovanjska, v Ljubljani, naprodaj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »4000 m²« št. 12729. (p)

Prodajmo

Namočeno polenovko
zopet dobite vsak petek pri I. Buzzolini, za škofijo. (l)

Vsem

brezobvezen ogled novih in rabljenih predmetov. Kersnikova 7. Prilika. (l)

Zimske plašče
damske, dekliske in otroške kupite najceneje pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (l)

Telefon 2055
PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Falzificirane grenčice

so strup za bolne prebavne organe, zato zahtevajte povsod samo domačo, garantirano naravno **Jordan grenčico**, ki Vas bo okrepila v nekaj dneh. — Lastnik Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova 16.

Pralnica

kompletni stroji, še dobro ohranjeni, ugodno naprodaj. Ponudbe upravi »Sl.« pod »Pralnica« 12736. (l)

Dom in Svet

letnik 1928, prav dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12735. (l)

Apno

žgano, prašeno ali apnenčevo moko za apnenje vrtov, dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. Sprejemajo se naročila. (l)

Kupimo

Seno

sladko, polsladko, in deteljo, kupim. Ponudbe na Josip Herlah, Laško. (k)

Vsakovstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Zapustila nas je za večno naša srčnoljubljena prababica, babica, sestra in teta, gospa

Maria Pokorny

roj. Stadler

zasebnica

dne 6. novembra, v 80. letu starosti, po daljšem trpljenju.

Pogreb blagopokojnice bo v četrtek, dne 8. novembra ob 3 popoldne iz hiše žalosti Zreče - Laška gora.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 9. novembra 1934 v župni cerkvi v Zrečah ob 8 zjutraj.

Zreče, dne 6. novembra 1934.

Rodbina Grundner — Pukl

Oglejte si in poslušajte naše letošnje modele

za kratke, srednje in dolge valove.

Za kvaliteto jamči naših 12 tovarn v 8 državah.

Zastopstvo v vsakem večjem mestu.

PREHODNA DEKLŠKA DOBA JE MED 12. IN 17. LETOM.

To je doba, ko mora imeti vsako dekle jako in zdravo kri, močne in zdrave žilce in izboren tek. To daje »Energina« za ihačanje krvi, živcev in teka.

»Energina« se dobi v vseh lekarnah, polilitska steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Pasite na svoje zdravje in na svoje obutev!

Turisti, lovci, smučarji in vsi oni, ki imajo bodlej poklicno, bodlej v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero jamčimo, da napravi vsako obutev nepremokljivo. — Dobiti jo je v vseh specialnih trgovinah ali pri glavnem založniku: Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Zahvala

Vsem darovalcem cvetja, kakor vsem društvom, ki so z godbo ali petjem počastili spomin moje nepozabne sestre, gospodične

Josipine Blumauer

in onim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 8. novembra 1934.

Marija Ševčik z ostalimi sorodniki

Potrji v globoki žalosti naznanjamo, da so nam danes ob 3 popoldne umrli naša draga mama, gospa

HELENA CUNDER

previdena z zakramenti za umirajoče, v 64. letu starosti.

Pogreb bo v petek dopoldne ob pol 10 izpred hiše žalosti Stožice št. 5 na pokopališče k Sv. Juriju.

Blago mater priporočamo vsem prijateljem in znancem, zlasti gg. duhovnikom, v blag spomin in pobožno molitev.

V Stožicah, dne 7. novembra 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za ljubeznipolno sočutje, ki me je tolažilo ob smrti mojega nepozabnega brata

Bertolda Bartel

župnika v Vavti vasi

se tem potom prirčno zahvaljujem! Pred vsem pa bodi izrečena odkritosrečna zahvala za vso veliko prijateljsko ljubezen, ki so jo pokojniku izkazali v bolezni in ob smrti milostljivi g. prošt Karel Cerin, g. prior Valerijan Učak, g. župnik Franc Erzar, g. župnik Rajner Erklavec, g. delegat usmiljenih bratov in vsi gg. duhovni tovariši. Zahvalo dolgujem učiteljskima zboroma v Vavti vasi in Semiču, enako tudi obema pevskega zboroma, ki sta z žalostinkami počastila pokojnika na zadnji poti. Ne smem pozabiti tudi onih, ki z goro rož pokrili njegov zadnji dom.

Vsem in vsakemu posebej naj Bog z ljubeznijo povrne poslednji izraz ljubezni, ki so ga izkazali mojemu dragemu pokojnemu bratu.

Minka Bartel, sestra.